

Senior Psykologen

Årgång 17. 1:2014

Vi pensionärer är som grupp inte statistiskt intressanta, vi räknas inte riktigt. Ett exempel är att i många fall medtas vi inte i statistiken – de flesta undersökningar upphör att redovisa personer äldre 65 år. Häromdagen upptäckte jag att kvinnor äter mer mediciner än män men att de ändå är underbehandlade i vissa fall och har sämre tillgång till nyare och dyrare mediciner – där fanns vi med i alla fall!

Men ge inte upp – kära läsare – vi kan göra mera för att märkas och synas.

Nu till något roligare!

Vi har som vanligt årsmöte och studiedag i maj. I år bjuder vi in till Göteborg och till psykologiska institutionen och en heldag med intressanta föreläsningar om aktuella ämnen. Passa på att lära mera om t ex sociala medier, ett område som jag själv är dålig på.

Hela programmet finns på bifogat blad. Årsmötet är kl 16.00 och gemensam middag på lokal intas från kl 19.00. Fundera på att vara med och påverka oss med nya idéer i olika riktningar!

En rolig nyhet är att vi äntligen fått en region till. Ann-Marie Frisendahl i Umeå har tillsammans med flera kollegor skapat en Västerbottenkrets, ett mycket lovtärbart initiativ, som hon beskriver på sidan 7. Det manar till efterföljd. Det är enligt våra stadgar möjligt att bilda nya regioner och vi i styrelsen vill gärna se flera!

Till sist några ord om medlemsrekryteringen och en nyhet som rör dem som kanske tänker bli medlemmar hos oss. Det är alltid svårt att inse att man vid en viss ålder faktiskt går i pension. De flesta värjer sig och känner sig rakt inte så gamla. Det är en process som tar tid, det tar en stund att komma in i rollen och psykologer är inte bättre på att ta hand om sig själva än andra människor. Vi borde vara det egentligen. Nu har vi på försök startat en seniortelefon med hjälp av förbundet. Hit kan man ringa och tala med en re-

dan tillvand psykolog som vet vad det innebär att vara pensionerad. Till att börja med har vi telefontid på tisdagar kl 13 till 14 vilket kan utökas så småningom. Ring oss och diskutera och ställ frågor, det kan vara skönt att prata med en levande person och inte bara läsa broschyrer. Alla får naturligtvis ringa, men vi vänder oss speciellt till nya seniorer!

Hur vi än gör kommer rynkorna. Men tänk då att de är beviset för att vi har levt länge och utgör tecken på livets samlade erfarenheter.

Mina första rader handlade om att vi ibland kommer bort i statistiken och att vi måste bli tydligare och bättre på att ställa krav, men på det personliga planet handlar mycket om att förbereda den senare delen av livet i god tid. När vi blir mycket gamla orkar vi inte med förändringar. Självt har jag beslutat mig för att aldrig leva ensam utan vill redan nu planera för ett boende tillsammans med flera andra. Håller utkik efter bra kollektiv eller liknande. Man ska ha det bra och roligt. Skrott botar både ensamhet och mången depighet!

Väl mött i Göteborg och ring gärna till vår seniortelefon (se sid 24)!

Brita Tiberg
brita.tiberg@telia.com

**Göteborg
nästa!**

*Studiedag och årsmöte i Göteborg den 9 maj 2014.
Läs mer i bifogat program!*

Kallelse till årsmöte 9 maj 2014

Härmed kallas du till årsmöte för Seniorpsykologer i Sveriges Psykologförbund fredagen den 9 maj 2014 kl 16.00. Plats: Konferensrummet våning 3, Institutionen för psykologi, Haraldsgatan 1, Göteborg.

Dagordning vid Seniorpsykologernas årsmöte

- §1 Mötets öppnande
- §2 Fastställande av föredragningslista
- §3 Val av ordförande för mötet
- §4 Mötets stadgeenliga utlysande
- §5 Val av protokollförare för mötet
- §6 Val av två justeringsmän tillika rösträknare
- §7 Upprättande av röstlängd
- §8 Styrelsens verksamhetsberättelse
- §9 Ekonomisk redogörelse
- §10 Revisorernas berättelse
- §11 Beslut om resultatdisposition
- §12 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
- §13 Ekonomisk situation för innevarande verksamhetsår
- §14 Val av ordförande
- §15 Val av styrelseledamöter
- §16 Val av suppleant(er)
- §17 Val av två revisorer jämte två suppleanter
- §18 Val av valberedning
- §19 Beslut om medlemsavgiftens storlek och giltighetstid
- §20 Ärenden – motioner – inkomna till styrelsen
- §21 Årsmötets synpunkter på aktiviteter regionalt och centralt.
- §22 Övriga frågor
- §23 Avslutning

Förslag och ärenden som du vill att årsmötet skall behandla måste du anmäla skriftligt till styrelsen och vara denna tillhanda **senast tisdagen den 22 april**. Sådan motion insänds till ordförande Brita Tiberg (post- och e-postadress i rutan i slutet på SeniorPsykologen).

I detta nummer:

Kallelse till årsmöte 9 maj 2014	2
Verksamhetsberättelse	2
"Västerbottensseniorerna"	7
Rapport från Sveriges kliniska psykologers studiedag	8
Rapport från Psykologer för Döva och Hörselskadades studiedagar	9
Rapport från Europeiska Psykologikongressen 2013	11
Är han en av oss?	13
Att vara på förbundskongress	15
Rapporter från regionerna	16
<i>Västra regionen</i>	16
Arbetspsykologins utveckling och ställning under senare år.	16
Hela människan – den kreativa ingången	17
<i>Östra regionen</i>	18
Några intryck från psykologikongressen EPC 201	18
Besök på sidenväveriet	18
Ny terapiform skapar nya "hjärnvägar"	19
Kommer hjärnan ihåg lukter?	20
<i>Norra regionen</i>	21
Studiebesök på habiliteringen	21
Psykologidagen i Uppsala	21
Årsmöte	21
<i>Södra regionen</i>	22
Mentorskap och bortträngning	22
<i>Regionernas vårprogram 2013</i>	23
Medlemsregister	24
Vi startar Seniortelefon	24

Seniorpsykologer i Sveriges Psykologförbund

Verksamhetsberättelse 2013-01-01 — 2013-12-31

Styrelsen har från årsmötet 2013 bestått av följande ledamöter:

Brita Tiberg, Stockholm	ordförande
Ulla-Britt Selander, Stockholm	vice ordförande
Gerty Fredriksson, Helsingborg	sekreterare
Hans-Olof Lisper, Uppsala	kassör
Ann-Marie Frisendahl, Holmsund	ledamot
Anders Hallborg, Lund	ledamot
Agneta Zotterman-Molin, Stockholm	ledamot
Birgit Lundin, Stockholm,	redaktör för SeniorPsykologen adjungerad till styrelsens sammanträden.

Verksamhetsberättelse

Årsmöte

Årsmötet hölls i Stockholm den 17 maj och samlade 22 deltagare.

Som ordförande för årsmötet valdes William Pettersson.

Till justerare för protokollet valdes Christina Eriksson och Ingela Palmér

Brita Tiberg omvaldes till ordförande för föreningen med en mandatperiod av ett år.

Hans-Olof Lisper och Ulla-Britt Selander omvaldes som ordinarie ledamöter i styrelsen med en mandatperiod av två år. Anders Hallborg nyvaldes som ordinarie ledamot med en mandatperiod av två år.

Gerty Fredriksson, Ann-Marie Frisendahl och Agneta Zotterman-Molin, ordinarie ledamöter av styrelsen har ytterligare ett år kvar av sin mandatperiod.

Inga Hedberg-Sowa omval och Brittmarie Ullhammar, nyval som ordinarie revisorer med en mandattid av ett år.

Anne Bederoff omval och Kjell Lindqvist nyval som revisorssuppleter för en mandattid av ett år.

Margaretha Holmgren, Bo Westman och Anita Berntsson omvaldes som ordinarie ledamöter av valberedningen för en tid av ett år med Margaretha Holmgren som sammankallande. Anna Lindström Chylicke nyvaldes som suppleant.

Samtliga val var enhälliga.

Årsavgiften för budgetåret 2013 fastställdes till oförändrat 100 kronor.

Synpunkter på aktiviteter regionalt och centralt togs upp.

Hans Åberg väckte den ständiga frågan om nya regioner eller regionala nätverk. Vissa initiativ är på gång i Karlstad och Linköping. Ann-Marie Frisendahl har startat ett nätverk i Umeå.

Årsmötet avslutades med ett tack till programkommittén i Östra regionen och ett tack till styrelsen för gott utfört arbete.

Ingrid Göransson, som nu avgick efter flera aktiva år, avtackades av Brita Tiberg med träd planterade i VI-skogen samt en flaska champagne.

Studiedag

I samband med årsmötet arrangerades en studiedag i psykologiska institutionens lokaler i Stockholm. Ca 30 deltagare hade anmält sig till studiedagen, som blev mycket uppskattad och har redovisats utförligare i SeniorPsykologen nr 2/2013.

Studiedagen inleddes med att Brita Tiberg hälsade välkommen.

Därefter gav prefekten för institutionen, prof. Ann-Charlotte Smedler, en presentation av institutionen med pågående forskning inom många olika områden.

Prof. Mats Nilsson berättade om sin forskning kring ljudmiljöer. Hur skall ljudmiljön se ut för att vi skall må bra?

Docent Jonas Olofsson fokuserade på frågor kring samband mellan doftförmåga och kognitiv förmåga.

Prof. Stefan Wiens berättade om sin forskning om emotioners effekter på uppmärksamhet och minne.

Därefter fick vi av Aina Lindgren, psykolog, psykoterapeut och verksamhetsansvarig samt av fil.dr. och psykolog Thomas Lindgren en fyllig redogörelse för den utbildningsverksamhet och forskning som bedrivs inom Psykoterapiprogrammet

Studiedagen avslutades med att förbundssekreterare Mahlin Lenerius gav information om aktuellt från psykologförbundet.

Styrelsens verksamhet

Styrelsen har under året haft fem sammanträden varav tre i Stockholm och två telefonsammanträden.

Följande områden har varit föremål för styrelsens aktiviteter:

Möte med den nye förbundsordförande Anders Wahlberg.

På vårt novembermöte hälsade vi Anders Wahlberg välkommen som vår nye "fader". De frågor som stod på dagordningen var olika former av medlemskap i vår seniorförening samt frågor om ekonomin.

Organisationsfrågan berördes också.

Planering av Programverksamhet

Förslag som framkommit är:

*Gemensam resa för alla seniorpsykologer i Sverige. Olika förslag har diskuterats.

*Diskussion har kontinuerligt skett inom de olika regionerna om att dokumentera vår yrkeshistoria som psykologer för att belysa hur arbetet har utvecklats och förändrats. Ett samarbete med Psykologihistoriska Sällskapet har etablerats och en redaktion bestående av Siv Boalt-Boethius, Gun Johansson och Ulla-Britt Selander har bildats. Ulla-britt Selander står som mottagare av de levnadshistorier vi sänder in.

*Att anordna nätverk för att ta oss an psykologer, som inte längre orkar vara aktiva inom föreningen.

* Frågor kring åtgärder för att motivera seniorer att fortsatt vara medlemmar har diskuterats.

*Att inrätta telefonservice via förbundet för pensionerade psykologer, vilken ska servas av medlemmar i seniorpsykologernas förening.

*Frågor om arbetsmiljö har överlämnats till Saco.

*Kompetensöverföring har fortsatt diskuterats.

Representation

Brita Tiberg är föreningens representant vid förbundets rådskonferens. Hon är även föreningens representant i yrkesföreningarnas nätverk. Nätverket har varit mycket aktivt under året med anledning av organisationsdiskussionerna inom förbundet.

Tiberg är också med i psykologförbundets valberedning samt var kongressombud innevarande kongressperiod.

Flera av föreningens medlemmar var kongressombud eller i annan egenskap närvarande vid kongressen 2013.

I övrigt har föreningen varit representerad vid de olika yrkesföreningarnas studiedagar. Det är viktigt att våra medlemmar kan vara professionellt uppdaterade för att kunna delta i samhällsdebatten. Vi ser därför

Fortsättning nästa sida

mycket positivt på yrkesföreningarnas generositet med inbjudan till oss om deltagande. Studiedagarna har refererats i SeniorPsykologen.

Förhandlingar med förbundsordf. ledde till nedsatt kongressavgift för max 25 psykologseniorer till ECP kongressen 9–11 juli 2013.

Information om Seniorpsykologer i Sveriges Psykologförbund

Den nya broschyren, som färdigställdes 2009 skall spridas vid varje konferens för yrkesföreningar, i samband med psykologidagar och liknande.

Vi uppdaterar regelbundet hemsidan om våra regionala program samt informerar i Psykologtidningen om dessa. Föreningen presenterades i Psykologtidningen nr 7/2012.

Föreningens utredning 65+ finns på hemsidan.

Rekryteringsproblemen kvarstår

Ingrid Göransson, ansvarig för medlemsfrågor och medlemsvård har till sin hjälp en regional medlemsansvarig för varje region. Diskussion har förts om att varje region tar kontakt med icke betalande medlemmar för att utreda om man önskar kvarstå i föreningen.

Styrelsen har under året fortsatt diskussionen om att bilda fler regioner.

Ann-Marie Frisendahl har regelbundet samlat ett antal psykologer i Umeå till informella möten men man har ännu inte önskat bilda en formell region.

Diskussioner är pågående om nya regioner i Karlstad, Örebro och Linköping.

Remissbevakning

Ann-Marie Frisendahl har utsetts att bevaka remisser, som kommer till förbundet, samt bedöma om det är något för seniorpsykologerna att ge synpunkter på.

SeniorPsykologen

Föreningens tidning har med Birgit Lundin som redaktör utkommit med tre nummer under verksamhetsåret. I SeniorPsykologen har information givits om det som händer i föreningen centralt, t.ex. årsmöte med studiedag och verksamhetsberättelsen samt om möten i regionerna. Referat från re-

gionernas sammankomster samt från yrkesföreningarnas studiedagar har regelbundet publicerats här.

Redaktören Birgit Lundin är ständigt adjungerad vid styrelsens möten, varför det hela tiden sker en pågående uppföljning av de förändringar som tidningen genomgått.

Styrelsen ser tidningen som mycket viktig speciellt för de medlemmar, som av olika anledningar har svårt för att delta i mötena.

Regionernas verksamhet

Norra regionen

Verksamhet i Norra regionen, vad avser Uppsala med omnejd.

På samma sätt som markerades i föregående års verksamhetsberättelse, blir det tydligt att "Norra regionen" mer och mer omfattar aktiviteter på och runt flera orter. Umeå-gruppen har blivit sin egen, även om banden med Uppsala fortsätter att odlas. Sundsvall har sin egen seniorpsykologkärna, och det står väl inte på förrän t.ex. Örebro får en gruppering. Nedan återges emellertid endast aktiviteterna från Uppsalas horisont.

I Uppsala inbjuder vi till tre-fem aktiviteter per termin med avsikten att täcka av 1) kontakten med forskning och vår gamla institution, 2) inblickar i kollegers tidigare verksamhetsområden, 3) studiebesök på för psykologer spännande arbetsfält, 4) socialt umgänge på tema natur och kultur. Det mesta av årets verksamhet har tidigare presenterats i tidningen SeniorPsykologen, varför informationen här blir mer kortfattad.

Den 12 februari – Seniorpsykolog Agneta Pewe.

Till vårens första programaktivitet hade vi brett en av våra egna medlemmar att erinra sig och reflektera över sitt yrkesliv som psykolog. Agneta Pewe hade i stort hela tiden tjänstgjort på Folke Bernadotte-hemmet i Uppsala för barn och ungdomar med neurologiska och psykologiska problem. Att psykologen fick skiftande redskap och uppdrag under årens lopp, att Agneta

gav kliniska exempel på hur barn och ungdomar kunde utvecklas, allt blev en spännande exposé för oss samlade psykologer som hade haft våra yrkesliv inom andra områden.

Den 5 mars – Emeritiprofessorerna Gunilla Bohlin och Berit Hagekull.

Programkommittén insåg att de två första kvinnliga professorerna vid Institutionen för psykologi vid Uppsala universitet just hade blivit emeriterade. Därför bad vi Gunilla Bohlin och Berit Hagekull om inblickar i hur det var att vara först i det avseendet på sina poster. De studerade under 1960-talet och disputerade i början av 1970-talet och gav en både igenkännande och avslöjande insyn i kvinnliga studenters och forskares villkor. Men de visade också på hur samspelet mellan tiden som sådan och organisatoriska förändringar i universitetsvärlden faktiskt kunde gynna den psykologiska forskningen och kvinnors situation i vissa avseenden.

Den 17 maj fyllde vi en billast och deltog i Seniorpsykologernas studiedag och årsmöte, denna gång väl arrangerat och genomfört av stockholmarna. Tack för den dagen!

Den 29 maj – Segling och vandring.

Hans-Olof Lipers segelbåt riktade denna gång fören mot Wiks slott, och vandringen genomfördes under Hans Åbergs ledning i slottets vackra omgivning. Där finns en iordninggjord vandringsstig i det sköna Målarlandskapet, och tala om korppluggar: denna gång var det vi som upptäckte de häckande korporna högt uppe i en tall.

Den 10 sept – Studiebesök på Psykiatrin Hus.

Uppsalas hårt kritiserade nybygge för psykiatrin måste vi bara få se själva, från insidan. Tack Anne Martinell Vestin för att Du lät oss göra det! Vi fick även en introduktion i psykologernas aktuella roller i den nya organisationen som hade hunnit ändras rejält sedan några av oss seniorer hade rört oss i Uppsala-psykiatrin.

Den 15 okt – Seminarium om etiska frågor.

Inledningarna och frågeställningarna stod vi själva för: Margareta Heden-Chami, Gustaf Ståhlberg, Margareta Sanner och Hans Åberg. Var och en hade arbetat med etiska frågor, inom forskning och psykoterapi, och

som deltagare i etiska råd. Etik definierades som ”tänkande kring rätt och fel” eller som konflikter som uppstår mellan normer. Seminariet kom att omfatta en spännande bredd av etiska komplikationer.

Den 5 nov – Professor Gunilla Bohlin återigen.

Gunilla hade nyligen lämnat sin professur men inte sin forskning om barn och ungdomar. Hon introducerade och fördjupade ett par av sina projekt som inte hade fått utrymme vid vårens samling, bland annat en longitudinell studie. Frågor om förhållandet till kliniska erfarenheter, möjligheten att nå barn och ungdomar direkt eller via föräldrarna berördes, liksom glädjen och lusten över att just få ägna sig åt barn, kliniskt och forskningsmässigt.

Jullunchen i form av knytkalas, vilken har blivit en stark tradition, gick av stapeln **den 17 dec hemma** hos Anita Olsson. Gott och hemlagat, till gamla och nya jul- och snapsvisor.

Inbjudan till aktiviteterna går ut ett par gånger per termin, till drygt 40 personer på en mejllista, och vanligen deltar mellan 10 och 15 personer, ibland fler än så.

För övrigt har vi deltagit i Psykologidagen i Uppsala den 16 mars, dock utan specifik medverkan av Seniorpsykologerna denna gång. Möten ägde under hösten rum med grupperna av seniorpsykologer i Sundsvall och Umeå, liksom med yrkesföreningarna Sveriges Forensiska Psykologer och Sveriges Kliniska Psykologer. Kontakter med alumniföreningen vid Uppsala universitets psykologiska institution pågår, bl.a. för att tillgodose studenternas behov av mentorer.

Programkommittén, som emellanåt kostar på sig planeringsluncher eller att högtidlighålla någon kollegas bemarkelsedag, har under året utgjorts av Inga Hedberg Sowa, Hans-Olof Lisper, Anita Olsson, Margareta Sanner och Hans Åberg.

För programkommittén
Hans Åberg

Rapport från Västerbotten

En grupp seniorer i Ume-regionen har samlats under året 2013 vid åtta tillfällen. Vi har fått en unik möjlighet

att ses på en liten restaurang, kallad Café Station i centrum av Umeå, där vi äter lunch tillsammans och därefter har tillgång till enskild samling i en angränsande lokal. Gruppen som har varierat från fem till femton personer har inför varje tillfälle formulerat ett diskussionsämne eller lyssnat till en föreläsning av någon av seniorerna. Ämnena har varierat från dagsaktuella händelser till rapporter från vetenskaplig forskning vid universitetet. Hans Åberg från Uppsala gästade oss såväl under hösten som nu i vår för att berätta om sin ”män för jämställdhet”-verksamhet och sin nu utgivna bok i detta ämne.

*Västerbottensseniorerna
Ann-Marie Frisendahl*

Södra regionen

Vi har fortsatt våra strävanden att förlägga en del av våra sammankomster utanför Lund för att göra det lättare för medlemmar som bor utanför Malmö-Lundregionen att delta. En var en utflykt till Söderslätt och under den andra besökte vi Ystad.

Under året har vi haft 8 träffar.

Under vår första träff lyssnade vi till leg psykolog Eva Carlsson som delgav oss sina erfarenheter av ”Att arbeta som psykolog i primärvården”. Efter många år i psykiatriin sadlade Eva om och började arbeta på en vårdcentral, och hon har goda erfarenheter av detta.

Vid nästa sammankomst gästades vi av leg psykolog Sten Alfonsson, Kristianstad som talade om ”Modern psykosbehandling – ur psykologens perspektiv”. Sten beskrev hur behandlingsarbetet är upplagt och organiserat utifrån patientens behov och problematik. Han betonade vikten av att arbeta med tvärprofessionella team.

Vår aprilsammankomst hade rubriken ”Glädje, hopp, magi – om sjukhusclowners arbete”. Docent, leg psykolog Lotta Linge har forskat kring sjukhusclowner, deras arbete och deras betydelse för barn i sjukhusmiljö.

Så kom maj och vi gjorde vår Söderslättutflykt. Det var en heldag med besök på Ängavallens gård, Håslövs Kyrka m m. På kvällen besökte vi Malmöoperan och njöt av Trollflöjten.

Hösten inleddes med en dagsutflykt

till Ystad där vi bl a besökte Maria-kyrkan och Ystads konstmuseum. Här hade vi några medlemmar som deltog och som annars har svårt att ta sig till Lund.

I oktober lyssnade vi till leg psykolog och psykoterapeut Ingrid Göransson som talade om Psyko- och sociodrama idag. Ingrid är en av pionjerna inom området i Sverige och hon beskrev hur metodiken etablerades och har utvecklats hos oss.

Vi passade på att avtacka Ingrid för allt det arbete hon utfört för Seniorpsykologerna under många år – dels som medlem av styrelsen och dels som den som hållit i Södras programgrupp. Ett stort tack!

Nästa sammankomst under hösten ägnades åt ”Erfarenheter avhabilitering och rehabilitering av barn och ungdomar”. Leg psykolog Christina Bergman delade med sig av sin stora kunskap på området, som var obekant för de flesta av oss.

I december åt vi en härlig jullunch, som Elisabeth Almroth och Anna Lindström Chyllicki, båda i programgruppen, hade lagt ner ett jättejobb på att arrangera, Tack!!

I samband med lunchen talade docent, leg psykolog Per Johnsson om ”Måltiden i helg och söcken”. Pers framställning var roande och kåserande, men baserad på stor kunskap om måltidens och det viktiga sociala samspelt kring måltiden.

Skrivandet av yrkesberättelserna fortsätter, men lågintensivt.

Våra sammankomster har haft ca 20 deltagare varje gång. Någon gång lite färre, andra gånger fler.

Programgruppen har bestått av Elisabeth Almroth, Ingrid Göransson (t o m maj), Anders Hallborg, Anna Lindström Chyllicki och Bertil Nordbeck.

*För programgruppen
Anders Hallborg*

Västra regionen

Västra regionen har haft fem sammankomster under våren och fyra under hösten 2013. Intresset var stort och vi hade vid varje sammankomst 10–20

 Fortsättning nästa sida

Fortsättn.från föreg. sida

deltagare, de flesta från Göteborg och dess närområde. Vid varje tillfälle fanns det utrymme för diskussion.

De flesta programpunkter har refererats mer utförligt i SeniorPsykologen.

Den 30 januari berättade leg. psykolog, med. dr. Anita Carlstedt om sin doktorsavhandling Child Sexual Abuse. Med sin mångåriga erfarenhet från rättspsykiatri i Göteborg och som utbildningsledare vid Östra sjukhuset var det intressant att lyssna på hennes kunskaper och erfarenheter.

Den 27 februari gav leg. psykolog och psykoterapeut Marianne Lindström en koncis och synnerligen informativ resumé över sina erfarenheter av att arbeta på en anoreximottagning i Göteborg. Hon gav en intressant beskrivning av diagnoser och arbetsstrategier.

Den 20 mars kom fil. dr., psykolog och psykoterapeut Ted Schröder och föreläste om en av den existentiella psykoterapins grundare, den schweiziske läkaren och psykoanalytikern Medard Boss. Mot slutet av föredraget kom en mycket livlig diskussion igång runt begreppen Liv – Död. Mötet var både tacksamt och upplyftande.

Den 24 april gav föreläsaren Gunvor Bergquist återbud på grund av sjukdom. Vi lyckades i stället få Jan Bärmark, prof. emeritus i vetenskapsteori att komma till oss och berätta om sin biografi "Jag vet inte". Det var mycket inspirerande att lyssna på honom och vi förundrades över hans oförtröttliga sökande såväl inom psykoterapeutiska metoder som inom den österländska buddhismen.

Sista sammankomsten före sommaren den 29 maj blev en mycket uppskattad vårutflykt till Brännö i södra skärgården. Vi åt lunch på Brännö vårdshus samt tog en promenad efteråt över ön till den välkända Brännö brygga, där ett par tog sig en svängom dock utan musik.

Den 25 september gjorde vi ett studiebesök hos Stadsmissionen och fick en inblick i Hemlösas situation i Göteborg och vilka insatser som görs för dem.

Den 30 oktober skulle prof. emertus Jan Bärmark föreläst om Västerländsk-

Österländsk filosofi. Tyvärr blev han tvungen att ställa in i sista stund och i stället gav Gerty Fredriksson information om vad som förevarit på Förbundskongressen tidigare i oktober.

Den 27 november föreläste leg. psykolog och psykoterapeut Gunvor Bergquist, ledamot av specialistrådet och ordförande i arbetspsykologiska utskottet om arbetspsykologins utveckling fram till våra dagar samt nuvarande ställning.

Den 12 december träffades vi för gemensam lunch och samvaro på Operans restaurang i Göteborg. Vi hade ett långbord med utsikt över havet för åtminstone hälften av oss. Det var en råkall dag men maten var god och samvaron varm och gemytlig.

Programkommittén har under året bestått av Allan Bergman, Anita Berntsson, Ulla Davidsson, Gerty Fredriksson, Åke Högberg och Torbjörn Stockfelt.

*För programkommittén
Gerty Fredriksson*

Östra regionen

Årets första möte i januari var ett besök på det ståtliga Bååthska palatset som är Frimurarordens huvudsäte i Sverige. Det ritades av Nikodemus Tessin 1662 och övertogs av Frimurarna 1870. Vår guide beskrev medryckande och väl de olika salarna men var ganska hemlighetsfull vad gäller ordens ritualer och innehåll i logemötena. Man ägnar sig åt vad vi i modern terminologi kallas rollspel och bedriver mycken välgörenhet. För oss kvinnor blev det ett intressant besök i denna manliga värld.

Marie Hesse berättade i februari om ensamkommande flyktingbarn. Hennes avhandling "Ensamkommande men inte ensamma" kom 2009. Marie intervjuade 100 barn 1996 och följde upp 68 av dem 2006. När barnen kom var de friska men hade koncentrationsproblem, psykosomatiska besvär, PTSD och sömnsvårigheter. Vid uppföljningen visade sig att samtliga barn lyckats över förväntan. Mer om detta finns att läsa i Seniorpsykologen 1:2013.

Professor emerita Gunnela Westlan-

der var gäst vid vårt **marsmöte**. Utifrån sin mångåriga erfarenhet som mentor och forskare gav hon oss en omfattande redovisning av ämnet mentorskap. Det som i första hand skiljer mentorskap från handledning är att man med en mentor kan diskutera många olika frågor, såväl på det personliga planet (psykosocialt) som de som gäller framtiden (karriärorientering) medan handledning mera inriktar sig på de metodiska aspekterna i arbetet. Ett mentorskap är tidsbegränsat och syftet är att mentorer ska förmedla sina erfarenheter till de mindre erfarna. Ett försök att särskilja mentoring från coaching är att coaching ska kännetecknas av snabbhet och en tydlig målinriktning som ska leda till större effektivitet såväl i arbete som socialt. Men det går inte alltid att dra klara gränser mellan de båda. Gunilla påpekade att det behövs mer forskning av analytiskt slag för att veta hur kärnan i mentoring ska utvecklas och tydliggöras.

Det friska åldrandet var temat för **aprilmötet**. Birgitta Ingridsson, ordförande i Geropsykologiska föreningen var inbjuden. Att acceptera sig själv, att våga vara sig själv, att vara tillfreds med sin ålder menade Birgitta vara grundstenarna i det friska åldrandet. Forskningen här är ett relativt nytt område. Ålderism är ett nytt begrepp som betyder särbehandling p.g.a. ålder. Vi behöver en ny lag mot åldersdiskriminering. I Holland är åldersdiskriminering förbjuden enligt lag. Vi behöver flera geropsykologer inom kommuner och landsting inte minst för att utbilda personal. Idag finns inte en enda geropsykologisk tjänst.

En vacker dag i maj var vi tillsammans med Psykologiska institutionen vid Stockholms universitet värdar för årsmötet med välbesökt studiedag. Middagen på restaurang Gondolen var en trivsamt avslutning. Se rapport på annan plats i verksamhetsberättelsen.

Vårutflykten till Gustavsberg skulle ha gått per båt men rederiet startade inte båtfärderna dit förrän i juni så vi tog bussen. Vi besökte det vackra Porslinsmuseet och Konsthallen och åt en god lunch i Vårdshuset.

I **september** besökte vi Bonniers Konsthall och utställningen Minneskonst. I en serie utställningar på konsthallen och omkringliggande museer ville man inringa vår tids föreställningar om minne och historia men också erbjuda alternativa berättelser om det förflutna. Vi koncentrerade oss på de tre konstnärer som konsthallen visade: Gerhard Byrne som visade videoinstallationer, Alina Szapocznikow, skulptur och Cecilia Edefalk, måleri. Den polska konstnärinnan som använde sin kropp och tidigare cancersjukdom i sitt skapande berörde oss alla djupt.

I **oktober** delgav oss Wendela Lundh sina intryck från den stora European Congress of Psychology som avhölls i Stockholm i juli. Wendela hade ur det stora utbudet av föredrag och symposier valt att lyssna på inbjudna föredragshållare som redogjorde för olika aspekter på minnet.

Volontärarbete var ämnet för **novembermötet**. Margareta Lindqvist och Birgitta Svanberg berättade om sitt arbete inom Stadsmissionen. De arbetar båda inom den del av Stadsmissionen som kallas "Äldreverksamheten" och som har lokal på Kungsholmen. Margareta arbetar också i kulturkafeet och Birgitta är på Stadsmissionens Friskola där hon hjälper t.ex. unga somaliska flickor med läxläsning. Stadsmissionens verksamheter är många och mångfacetterade. Det främsta redskapet anser man det personliga mötet vara. Det var fascinerande att höra de båda föredragshållarna berätta om detta.

Jullunchen hölls som vanligt i Kajutan i Hammarby sjöstad i Margaretha Holmgrens regi. Som vanligt besjögs snapsen med nya och roliga snapsvisor. Men utan herrar! Vi är förundrade över att våra manliga kollegor inte ger sig tillkänna!

Programgruppen har under år 2013 bestått av Ulla Bonnevier, Brita Tiberg, Birgit Lundin, Ulla-Britt Selander och Agneta Zotterman Molin.

För programgruppen
Agneta Zotterman Molin

Stockholm den 11 mars 2014

Brita Tiberg
Ulla-Britt Selander
Gerty Fredriksson
Ann-Marie Frisendahl
Anders Hallborg
Hans-Olof Lisper
Agneta Zotterman-Molin

"Västerbottenseniörerna" – en ny region

Vid sitt första möte i januari 2014 bestämde seniorpsykologerna i Västerbotten att bilda en egen region "Västerbottenseniörerna" – som en möjlig början till nyordning inom Seniorpsykologernas nu "urvuxna" indelning i norra, södra, västra och östra regionerna.

Ann-Marie Frisendahl

Fler självmord än trafikoffer i Sverige

”Bemötande och bedömning av suicidnära personer” var ämnet för Sveriges kliniska psykologers studiedag på Ersta konferens i Stockholm 14 februari 2014. Vi hälsades välkomna av ordförande Peter Westberg som hade engagerat Maria Wiklander, med dr, leg psykolog, Karolinska Institutet och Anna Lindström, leg psykolog, leg psykoterapeut, Behandlingsenheten city, Norra Stockholms Psykiatri (NSP) samt Josefin Ahlqvist, BUP FUNK.

Dessa tre personer turades om att tala och hade ett väl förberett samarbete vilket gjorde att den röda tråden hölls samman på ett föredömligt sätt under dagen. Vi fick exempel på synen på suicid i olika kulturer. I en kultur där folket levde isolerat på en ö och där någon person gjorde något som icke var acceptabelt så paddlade den personen iväg i kanot ut till havs för att ta sitt liv. Andra personer paddlade då efter honom för att be honom komma tillbaka. I monoteistiska kulturer anses att man tillhör Gud och därför skall man ej begå suicid. Augustinus införde i mitten av 400-talet förbud mot suicid. I Japan däremot ses harakiri som ett ärofyllt sätt att ta sig av daga.

Antalet suicid i Sverige har totalt sett sjunkit mellan 1980–2012 och begicks 2012 av 1523 individer. Metoderna i Sverige domineras av förgiftning (34 procent) och hängning (34 procent). Drygt tjugo suicid per 100 000 invånare begås av män och drygt åtta per 100 000 av kvinnor i vårt land (NASP). Fem gånger fler tar sitt liv än antalet som omkommer i trafiken! I ett europeiskt perspektiv ligger Sverige i mitten men i relation till de andra länderna ligger kvinnorna i den övre halvan och männen i den nedre.

Livstidsrisken för suicid ser olika ut vid olika psykiatriska tillstånd och är högst vid depression och bipolära syndrom men finns även för borderline, alkoholberoende och schizofreni, dock i något lägre grad.

Självordsförsöken i Sverige har minskat 2005–2011 från 100,3 per

100 000 till 97,3 per 100 000 baserat på Patientregistret. Anledningen till att någon försöker ta livet av sig kan vara separation från partner, konflikt med partner, andra problem i relationer, sociala problem eller sjukdom (psykisk eller fysisk enligt data från WHO/EURO).

Vid suicidförsök är skam en viktig komponent då personen upplever hela sig som dålig och vill gömma sig eller fly. Här blir vården av suicidnära individer väsentlig och direktiv finns från Socialstyrelsen (2003), Regionalt vårdprogram SLL (2010) samt lokalt vårdprogram utarbetat inom Psykiatri Södra Stockholm. Enligt dessa är suicidnära personer människor som nyligen (under det senaste året) har gjort suicidförsök, som har allvarliga suicidtankar och där suicidrisk bedöms föreligga under den närmaste tiden eller som utan att ha allvarliga suicidtankar p.g.a omständigheterna i övrigt bedöms vara i farozonen för suicid.

”Suicidalitet” är ett begrepp som innebär att tänka på, planera och genomföra ett suicidförsök eller ett suicid. Det är en fantiserad eller genomförd flykt av en människa som är så svårt plågad av livet att hon inte längre orkar bära det” (www.suicidprev.com).

Förebyggande arbete och professionell hållning

Det förebyggande arbetet måste börja tidigt och den professionella hållningen är här ytterst betydelsefull för att personen skall kunna komma fram till att välja att leva, livet är värt att leva och att en förändring är möjlig. Detta sker genom att förmedla hopp och att klimatet i samtalen förmedlar tillit, att behandlaren inte dömer och kan förmedla att den vill hjälpa. Detta utifrån att suicidförsök görs utifrån att man inte står ut (outhärdligt), det kommer alltid att vara så här (oändligt) och att det finns inget att göra (ofrånkomligt) (Chiles & Strosahl, 2005)

Vid behandling är det viktigt med ett helhetsperspektiv genom att ta reda

på underliggande sjukdom, samverkan med andra professioner, hur ser det sociala nätverket ut, samsjuklighet och hur ser levnadssättet ut? Fokus måste således ligga på både att bedöma och hantera suicidrisk och att göra bedömning för behandling. När det gäller suicidriskbedömningen måste riskfaktorer undersökas såväl som skyddande faktorer. Man gör således en strukturerad bedömning av risken för att patienten skall utföra en självmordshandling.

När det gäller suicidnära barn och ungdomar kommer ett vårdprogram snart vara klart som utformats i samarbete mellan BUP och Maria ungdom inom Stockholms läns landsting. Målgrupperna är BUP, Maria ungdom, ungdomsmottagningar, primärvård och skolhälsovård. När det gäller barn och ungdomar blir också familjen inkopplad på ett självklart sätt. Med en suicidal ungdom i familjen blir det en hel familj i kris som skall bemötas.

Inom psykiatrin ingår det idag att göra suicidriskbedömning vid alla nya kontakter oavsett om det är akut eller planerat nybesök och att detta skall dokumenteras så att det klart framgår vilken bedömning som gjorts. I datajournalerna finns ju också sökord för detta. När det gäller suicidprevention framhålls att begränsa tillgången av skjutvapen och toxiska medel.

Inom NSP finns ett suicidpreventivt nätverk för att uppmärksamma frågor och behov som rör suicid. Representeranter finns på alla enheter och man träffas två ggr per termin och frågan finns som stående punkt på arbetsplatsmötena. Tanken är att genom att systematiskt uppmärksamma frågor om suicid bidra till ett öppnare samtalsklimat som gör det lättare för både patienter, anhöriga och personal att prata om självmord. Därmed ökar också möjligheterna att upptäcka om någon planerar att ta sitt liv.

Ellen Britz

Workshop och spännande forskningspresentationer på innehållsrika studiedagar

Studiedagarna genomfördes i Hörselskadades Riksförbunds lokaler och samordnades med föreningens årsmöte. Det intressanta och innehållsrika programmet refereras här nedan av Lena Sundman, nu seniorpsykolog och tidigare verksam vid Arbetsförmedlingen för hörselskadade, döva och synskadade i Uppsala.

Framgångsrik användning av ACT för döva och dövblinda

Efter att föreningens ordförande Kerstin Engström hälsat oss c:a tjugotalet deltagare välkomna inledde Maria Midböe och Sofia Pettersson, psykologer vid Döv- resp Dövblindteamet i Stockholm, en uppskattad workshop under rubriken "ACT (Acceptance and Commitment Therapy) – att hantera stress och befrämja hälsa". ACT utgör en del av Kognitiv Beteendeterapi (KBT) och vilar på en stark teoretisk bas. Den är sedan tre år tillbaka officiellt klassad som evidensbaserad terapi i USA och har även utvärderats vetenskapligt i Sverige.

Orsaken till att Maria och Sofia har gått kursen: ACT – att hantera stress och främja hälsa (utformad av psykologen Fredrik Livheim) och framgångsrikt introducerat den i sin verk-

samhet är att de noterat hög förekomst av stress hos de funktionshindrade de möter. Att leva med funktionshinder som dövblindhet/dövhet medför ofta att den egna förmågan upplevs alltför begränsad i relation till livskraven. En utgångspunkt i arbetet med ACT är att "dysfunktion kommer från hur vi *förhåller* oss till innehållet i våra tankar och känslor, inte från innehållet i sig". Efter att själva gått kurs har Maria och Sofia genomfört tematräffar på sin arbetsplats och därefter arbetat med träningsgrupper om 4 funktionshindrade deltagare i varje grupp, vid 4 resp. 8 tillfällen och däremellan hemträningsuppgifter som följts upp vid kommande träff.

Viktiga teman som informations- och träningsstillfällena fokuserade på var

A: medveten närvaro: att vara här och nu och inte älta det förflutna eller oroa sig för framtiden.

B: värderingar, att göra klart för sig vad som är viktigt i livet och inte bli ett offer för omständigheterna.

C: handlingar, göra det som fungerar väl inte passiviserar eller ägna sig åt undvikande beteende.

D: observation av och reflektion över sig själv, se sig själv i perspektiv i förhållande till viktiga livsmål.

E: medvetenhet om egna tankar och handlingar, medvetenhet om sin "livskompass".

F: acceptans av och öppenhet för sina tankar och känslor, inte ägna sig åt förträngning av tankar och undvikande beteenden.

Reflektioner från gruppledarna:

– insatsen som genomförs ska betraktas som kurs snarare än behandling och har varit till nytta för deltagarna när det gäller att förebygga/minimera stressreaktioner

– att arbeta runt begreppet "stress" aktualiserar många typer av svårigheter utan att vara stigmatiserande för deltagarna.

– det har varit en utmaning att språkligt (teckenspråk, taktilt teckenspråk) anpassa materialet till målgruppens behov. De döva/dövblinda har haft något svårare att hitta naturliga träningsstillfällen i samband med "hemuppgifter" mellan kurstillfällena än hörande deltagare.

Deltagarna har varit nöjda med kursen, kunnat tillgodogöra sig innehållet på många nivåer tex upplevt fördjupad känslomässig förståelse tack vare den rika förekomsten av metaforer i materialet. Sammanfattningsvis ger försöket med ACT-kursen för döva och dövblinda mersmak men kräver fortsatt utveckling och anpassning av materialet för målgrupperna.

Ökad delaktighet i hörselrehabiliteringen för barn och ungdom

Personal från Hörselrehabiliteringen vid Karolinska universitetssjukhuset Rosenlund berättade om hur de arbetat med att lyfta fram barnperspektivet i sin verksamhet. Med målsättning att barnen ska känna sig mer delaktiga har personalen exempelvis granskat och förbättrat det skriftliga och nätbaserade informationsmaterialet och "tittat med barnens ögon" på så konkreta ting som möblering och inredning. Stor vikt har lagts vid att besöket på rehabiliteringen ska vara så avspänt och väl förberett som möjligt. För att uppnå det finns numer nätbaserad bildinformation om viktiga händelser som barnet kommer att vara med om som t.ex. hörselmätning, hörapparatutprovning och läkarbesök. Olika yrkeskategorier barnet kommer att möta presenteras i ord och bild och möjlighet finns också att i lekens form få spela rollen som t.ex. läkare och audiom i samband med att besök görs på hörsel-rehabiliteringen. Bemötandet av barnet genomsyras av lyhördhet

Psykologerna Maria Midböe och Sofia Pettersson som berättade om sina erfarenheter av att tillämpa ACT i sitt arbete i Dövteamet och Dövblindteamet i Stockholm.

► Fortsättning på sida 10

och respekt. Beslut i olika rehabiliteringsfrågor fattas inte bara till professionell kunskap utan stor vikt läggs vid barns och föräldrars synpunkter.

Rapportering om aktuell forskning inom hörsel-och dövområdet.

Ännu en uppskattad punkt på dagordningen var den traditionella uppdateringen av forskningsläget inom hörsel/dövområdet.

Inledare var Björn Lyxell, professor i psykologi vid Linköpings Universitet och föreståndare för Linnécentrum HEAD (Hearing and Deafness). Centret är en del av Institutet för Handikappvetenskap (IHV), som är ett samarbete mellan universiteten i Linköping, Örebro och Högskolan i Jönköping och har f.n 55 aktiva doktorander. Verksamheten utgörs av fler-vetenskapliga forskningsteam inom området hörselnedsättning och dövhet och en kärngrupp består av seniora forskare, forskarasistenter och nära samarbetspartners.

Inom Linnécentrum HEAD representerar kognitiv hörselvetenskap ett nytt, tvärvetenskapligt forskningsområde, som fokuserar på hur personer med dövhet/hörselskada utvecklar kognitiva resurser för att kommunicera i vardagssituationer. Centralt inom fältet är modellering av det dynamiska samspelet mellan mänsklig kognition och signalbehandlingsgenskaper hos olika hörselhjälpmedel.

Björn Lyxell har det senaste decenniet, tillsammans med sina doktorander (f.n 13) ägnat stor del av sin tid åt att utforska hur hörselskadade/döva barn som får Cochleaimplantat (CI) påverkas i sin utveckling. En studie visar exempelvis att hörselstimuleringen via CI stärker utvecklingen av barnens kognitiva förmåga (tex arbetsminne, lexikal åtkomst, dvs förmågan att "hitta ord" och bättre fonologiska färdigheter som har med ljud att göra) vilket gynnar deras förmåga att lära sig läsa och skriva.

Man har också konstaterat att dessa barn får generellt ökad livskvalitet genom att den förbättrade kommunikationsförmågan ökar deras delaktighet

Foto: Lena Sundman

En av föredragshållarna under studiedagarna var Jude Nicholas som pratade om hjärnan, kognition och hörsel: frågeställningar relaterade till utredningar av personer med dövhet/hörselnedsättning. Jude är verksam vid Haukeland University Hospital i Bergen, Norge.

i livet, t.ex. kunna höra musik, höra fågelsång, ta del av relevanta omring-ljud och samspela med omgivningen.

Cecilia Henricson, forskare vid HEAD redogjorde för sin avhandling: "Aspekter av kognition och språk hos personer med Ushers syndrom".

Hans-Erik Frölander, även han forskare vid HEAD, presenterade sin forskning på temat "Mentaliseringsförmåga hos unga vuxna med Alströms syndrom".

Process-styrd utredning av personer med dövhet/hörselnedsättning.

En mycket inspirerande talare dag två var Jude Nicholas. Han är specialist i klinisk neuropsykologi verksam vid Regioncenter för dövblinda vid Statped Vest i Bergen och vid Haukeland Universitetshospital i Norge. Han är också docent i psykologi vid Central Michigan University i USA.

Jude redogjorde inledningsvis för orsaken till att vi behöver utreda personer med hörselskada/dövhet på ett processinriktat snarare än standardiserat sätt.

Neurovetenskapens utveckling senaste åren har gett oss ett delvis annat sätt att se på hur den mänskliga hjärnan fungerar och därmed bättre förstå hur vi på ett insiktsfullare sätt kan utreda individens kognitiva förutsättningar.

Jude tog sedan upp det komplicerade med att utreda en så heterogen "grupp" som de hörselskadade respektive döva utgör med tanke på val av test, normer och tolkning av resultat. Frågan är om man på ett meningsfullt sätt kan prata om *en* grupp, om det inte är mer adekvat att prata om ett antal subgrupper. Faktorer som det är viktigt att känna till i utredningssituationen är t.ex. orsaken till funktionsnedsättningen, om individen har vuxit upp i hörande eller teckenspråkig miljö, om individen har cochleaimplantat och i så fall vid vilken ålder operationen genomfördes.

En viktig aspekt vid utredning av kognitiva funktioner är att göra en bedömning av om ett avvikande resultat är ett tecken på "kognitiv svikt" eller är ett s.k atypiskt fynd dvs en avvikelse typisk för "syndromet" t.ex. för hörselskadan/dövheten i sig.

Jude redogjorde därefter för testresultat i grupperna döva och hörselskadade bl.a med WISC och WAIS-batterierna. Han framhöll vikten av att tolka och analysera resultaten på deltestnivå snarare än helskalenivå. Varje deltestresultat behöver tolkas utifrån vilken modalitet som tas i anspråk i det aktuella fallet. Ytterst få testuppgifter är helt fria från språkliga aspekter även om de klassificeras som icke-verbala. Minnestest (t.ex. siffror

Foto: Lena Sundman

Under PDH:s studiedagar genomfördes även föreningens Årsmöte. På bilden stående från vänster: Vibeke Marsling (avgående sekreterare), Anna-Maija Reivilä (kassör), Maria Midböe (ledamot). Sittande från vänster Ania Lidén (nyvald sekreterare) Kerstin Engström (ordförande).

Forskningsframsteg inom test och psykologi

I somras hölls den europeiska psykologikongressen i Stockholm. Här nedan redogör Cecilia Ralfe-Stelander för sina intryck och nya kunskaper från kongressen.

Det var en tjugig invigning med tal av ordförandena för Sveriges och det Europeiska Psykologförbundet. Lars Ahlin tog med sig nästa talares manus från podiet, så han fick tala så gott han kunde tills LA blev medveten om fadäsen och kom fram med hans papper.

Fortsättning från sid 10

fram- och baklänges) kan hanteras med hjälp av olika strategier och vi måste tänka flexibelt så att vi i varje enskilt fall förstår vad det är för förmåga vi mäter. Är ett testresultat beroende på oförmåga att lösa uppgiften eller på större tidsåtgång beroende på vilken modalitet (syn, hörsel, känsel) individen använder?

Även vid mätning av exekutiva funktioner (tex med hjälp av testet D-KEFS) får vi räkna med språkpåverkan, "det inre talet" fungerar exempelvis annorlunda hos en döv person än hos en hörande.

Sociala funktioner är självklart också i hög grad språkligt krävande.

Endast tröttheten och kaffetörsten bidrog till att vi till sist kunde försona oss med att studiedagarna var till ända och att det kommer att dröja ett helt år innan vi åter får ses.

Undertecknad senior blev så inspirerad av såväl det sociala utbytet som kunskapspåfyllnaden att ett stråk av längtan tillbaks till arbetslivet infann sig!

I samband med studiedagarna genomförde också Psykologer för döva och hörselskadade sin yrkesförenings årsmöte.

Lena Sundman

EFPA:s ordförande Rober Roe talade om Psykologi för folket och menade att forskarna framställer människan som en Avatar. Ett medelvärde av egenskaper på gruppnivå, som inte alltid är meningsfulla för den enskilda människan eller som en fotbollsplan där spelarna är olika egenskaper som rör sig på planen under olika förhållanden. Beskriver evidensbaserade RTC studier den enskilda eller Avatarer?

När man räknar antal forskningsrapporter är det ofta underförstått publikationer på engelska. Kunskapen har hittills gått från väst till öst och från norr till söder, men Kina och Afrika kommer starkt.

Tre priser delades ut till förtjänta forskare. Varav den yngsta skickade en bild på sin nyfödda bebis i stället för att närvara och hålla sin tackföreläsning.

Det hela inramades av högklassiga unga musiker som framförde både klassisk musik och ABBA.

Rapporten fokuseras på Keynote Adresses/kända forskare och State of the Art Lectures/aktuellt forskningsläge inom ett specialområde. Nedan följer slutsatser och viktiga framsteg med betoning på test och arbetspsykologi.

Test User Standards

På www.intestcom.org finns det 69 riktlinjer/guidelines för konstruktion, administration, rättning, återkoppling, förvaring, uppföljning och utveckling av tester. Det finns också kriterier för testsäkerhet för att motverka fusk, missbruk och piratkopiering. Man har lärt sig av kasinon som är väldigt bra på säkerhet. Ett test som ingen vill stjäla kanske inte är ett bra test...? En del fusk stävjas med hjälp av datoriserade test.

Psykologer är den yrkesgrupp som bör äga testfrågan för vi kan ställa kvalitetskrav på testerna som vad de ska mäta, vilka variabler som ska ingå m.m. Kunskaperna i psykometri behöver aktiveras för det ändamålet.

EFPA – European Federation of Psychological Associations – har 35 medlemsländer med 300 000 medlemmar och med Rumänien på väg in med ytterligare 10 000 psykologer.

Det finns fyra övergripande kvalitetskriterier för rekrytering:

- rätt test anpassat för den aktuella rekryteringen
- test kopplat till kravprofilen
- kunskap om vilka egenskaper som ska mätas
- en plan för hur ska testresultaten utvärderas.

I Sverige finns det 180 personer som är certifierade av STP. De har först gjort en hemtenta och sedan under en heldag examinerats med ytterligare en tenta, utvärdering av en manual, beskrivning av en rekrytering de har gjort samt diskussion av etik och återkoppling av resultat.

För Psykologförbundet del verkar testrelaterade frågor inte vara i fokus, men man kommer förmodligen att få ackreditering/delegation från EFPA att licensiera testanvändare fr.o.m. i år.

EFPA har tre nivåer för licensierade testanvändare:

- den första är för testadministratörer
- psykologer bör klara den andra nivån.
- den tredje är för specialister t.ex. testkonstruktörer.

Licensen kostar pengar och ska förnyas vart sjätte år.

Efteråt pratade jag med Anders Sjöberg som sa att certifiering mest handlar om marknaden och företag som vill tjäna pengar på att kräva att man gått deras kurs i det aktuella testet innan man får köpa det.

Test och rekrytering

Oprofessionella rekryterare t.ex chefer, ledare, personaladministratörer "kän-

Fortsättning på sida 12

ner ofta på sig” vilken kandidat som är bäst. Tyvärr är det beslutet baserat på systematiska fel grundade på fördomar och personliga preferenser och resultatet hamnar i samma härad som en lekmannabedömning. Blir det sen en felrekrytering skyller de ifrån sig, det var inte deras fel för ”jag gillade ju den kandidaten, hen var bra”.

Även psykologer överskattar sin förmåga att intuitivt tolka testresultat. Forskningen visar att testresultat som tolkats intuitivt minskar validiteten med 0.4 jämfört med aritmetisk, mekanisk tolkning, som görs automatiskt i datoriserade tester. I bedömningen av kandidaten ska man däremot använda sin professionella kunskap. I Assessment Center är arbetsresultatet en bättre prediktor än assessorernas bedömning av hur kandidaten arbetat.

För att komma tillrätta med detta behövs ett standardiserat rekryteringsförfarande, som TRM har, med en kravprofil som beskriver vad som ska testas, levnadsbeskrivning och tester samt en kompetensbaserad strukturerad intervju.

Intervjua lögnare

Bara 55–60 procent av alla lögnare avslöjas. Det är bara något bättre än slumpen utifrån forskning där man visade videoklipp.

I en intervju med syftet att avslöja lögnare ska man interagera med personen, ställa strategiska, oväntade frågor där man använder kunskap om bakgrund och testresultat. Fråga från det allmänna ”vi har information om att du” till specifikt ”titta här står det” för att öka den kognitiva belastningen hos personen. Den ärliga berättar allt från början medan lögnaren säger så lite som möjligt för att hålla sin story intakt.

Chefsegenskaper

Det finns många beskrivningar av hur en bra chef ska vara, hur information ska delas och hur beslut ska fattas. Kollektiva beslut leder till fler korrigeringar i efterhand än individuella för man tar inte samma ansvar utan kan referera till gruppen. Individuer fattar bättre beslut i ett stöttande klimat med

ett visionärt ledarskap där innovativa förslag belönas.

De fem viktigaste principerna för ett framgångsrikt ledarskap är att

- skapa tillit
- ge befogenheter och ansvar
- ge transparent information som man kan lita på att den stämmer
- vara rättvis vad gäller uppdrag – arbete – belöning
- ta ett socialt ansvar att leva upp till organisationens regler vad gäller administrativt och lagligt ansvar.

Handledning

I Norge är hälften av psykologerna specialister efter 11 års utbildning där PTP ingår. Det norska psykologförbundet erbjuder en tvåårig handledarutbildning med 4 x 2 dagars träffar, nio handledningstillfällen, litteraturstudier och videospelningar av egen handledning. Syftet är att ge kunskap, färdighet och en positiv attityd till handledning för att öka klientsäkerheten.

För att underlätta inläringen behövs en relation med respekt, intresse och tillit. Återkopplingen bör vara fokuserad på det som fungerar och läraren ska visa empati när det gått snett för att underlätta inläring. Metoden är videospelningar med egenevaluering, modellering av handledaren och rollspel. Öppna frågor typ: vad behöver du från mig nu, vet du vad du ska göra nästa gång, vad är det för hinder för att du ska göra det?

Kandidaten stöds i sitt växande genom att man normaliserar, ger konkret och korrigerande återkoppling, har en optimistisk inställning, definierar mål och delmål samt har en öppen attityd.

Anknytning

Anknytningsmönster står sig genom livet och är dissmising – secure – preoccupied.

Babyns första försök till anknytning är skriket som antingen väcker en vilja till omvårdnad hos en vårdare med trygg anknytning eller irritation och kanske en vilja att skaka eller slå hos en vårdare med otrygg anknytning. Nästa försök till anknytning är skrat-

ter som kan ha en liknande effekt som oxytocin.

Störda anknytningsmönster kan neurologiskt kopplas till ökad aktivering av amygdala, som är säte för ångest och rädsla i limbiska systemet. Med oxytocinspray kan socialt önskvärt beteende öka för stunden. Så spray marknadsförs till säljare som vill öka köplusten hos sina kunder och autistiska barns sociala beteende blir för en stund positivare efter en oxytocindusch i ansiktet.

KBT

En dansk studie om varför KBT fungerar vid paniksyndrom visar att paniken minskar om man reducerar ångesttankar med hjälp av medveten kontroll av negativa tankar. När panikattackerna minskar reduceras också ångesten.

Mindfulness

Mindfulness och andra metoder som musik och avslappning minskar symptom på depression, ångest och psykosomatik. Hypotesen att mindfulness skulle var överlägset de andra metoderna falsifierades i den inledande tolkningen av studien.

Neurofeed-back

Från biofeed-back har forskningen utvecklats till neurofeed-back. Totalförslamade personer som inte kan kommunicera på vanligt sätt tränas m.hj.a. en ”braincomputer” att svara ja eller nej enligt Pavlovs klassiska betingning. Först får patienten enkla kunskapsbaserade ja/nej frågor typ: ligger Paris i England, är solen gul? De tänker ja eller nej och ska träna sig i att mentalt aktivera en stapel för ja och en annan för nej på en dataskärm. När det lärt sig det vilket kan ta flera veckor, får de personliga frågor typ: har du ont, är du deprimerad, vill du leva? Detta för att öka livskvaliteten hos den sjuke.

Cecilia Ralfe-Stelander

Obs! Läs även Wendela Lundhs intryck från kongressen på sid 18.

Är han en av oss?

”En av oss” är titeln på Åsne Seierstads bok om Anders Behring Breivik. Hon har gjort ett beundransvärt och omfattande researcharbete, som sammanställts till en värdefull dokumentation om det obegripliga skeende som iscensattes den 22 juli 2011. De olika perspektiven framkommer och beskrivs på ett känsligt, nyanserat och inlevelsefullt sätt. Hon har t ex intervjuat några av de mördade ungdomarnas föräldrar, som i sin sorg ändå kunnat beskriva hur deras barns liv tog form, hur de blev politiskt engagerade, deras framtidsdrömmar och glädje över att få åka till Utöya. Deras livsutveckling ställs mot Anders Behring Breiviks hatfyllda övertygelser och hans brutala handlande. Bokens inledande sidor blir också för läsaren en omskakande skildring av den brutalitet och den fasanfulla skräck, som mötte politiskt engagerade ungdomar på Utöya, när en *till synes normal person i polisuniform* plötsligt börjar skjuta och besinningslöst döda dem han möter. Han satte sin sedan länge väl förberedda plan i verket. (Kursiveringar är mina).

Vi får genom Åsne Seierstads researcharbete också följa Anders utveckling från tidig barndom, genom uppväxten, under ungdomsåren, hans tidiga och senare vuxenår. Hon beskriver en del om den politiska situationen i Norge från 70-talet och framåt. Hon tydliggör Anders tilltagande *isolering* och hur han skapar sin väg till sin egen inre värld, som resulterar i tillverkning av bomber, sprängning av regeringsbyggnaden och ett besinningslöst mördande av oskyldiga människor.

Hon beskriver också på ett initierat sätt de allvarliga misstag, som gjordes i det polisiära arbetet efter bombattentatet och hur Anders vid gripandet liggande på magen omedelbart börjar förhandla om *sina* villkor. Ingen vet då om fler bomber kommer att detonera. Hon har satt sig in i de psykiatriska teamens olika tillvägagångssätt vid utredningarna om Anders psykiska status, följt rättegångsförhandlingarna

och beskriver hur situationen i fängelset utvecklar sig.

Hon hann också intervjua modern, vars utsatta uppväxt också beskrivs. Boken är skickligt gjord och är en trovärdig beskrivning av en fasanfullt omskakande dag i vårt grannlands nutida historia – dess förspel och konsekvenser. Här följer något ur bokens innehåll, som undertecknad funnit värdefullt, om man vill försöka förstå hur det som skedde kunde ske denna ödesdigra dag.

Meditation metod att hålla rädslan borta

I Anders Behring Breiviks samtal med psykiatrikern Turrisen framkommer, att Anders använt sig av en speciell meditationsmetod, vars syfte är att *manipulera sitt eget sinne för att förtränga rädsla och andra känslor*. ”Det är orsaken till att jag verkar *avemotionaliserad*. Utan det hade jag inte kunnat överleva”! Anders hade *dessutom tidigt lärt sig att stänga av sina känslor för att kunna överleva* (min tolkning). Han levde i en extremt utsatt situation under sin allra tidigaste barndom, eftersom modern hyste djupt ambivalenta känslor inför honom. Hon önskade öppet, att han aldrig hade fötts och att det vore bättre om han var död. Hon attackerade honom med sitt hat i ena stunden för att i nästa stund överösa

Åsne Seierstads bok

En av oss

Brombergs förlag.

honom med ömhetsbetygelser.

När han fyra år gammal utreddes på SSUB i Oslo (på barnpsykiatrisk dagavdelning), uppmärksammades *såväl* moderns hatfyllda *som* ambivalenta förhållande till sin son. Man ansåg, att det förelåg *stor risk för allvarlig felutveckling*, om Anders inte omplacerades till ett fosterhem. Modern var till en början med på en sådan omplacering, men när fadern gjorde anspråk på att ta över vårdnaden av Anders, gick modern i baklås och vägrade t o m att ett veckohem skulle utses åt honom. Fadern drog då tillbaka sin begäran om prövning i rätten. När den utredande psykologen på SSUB begärde, att *rätten ändå skulle pröva frågan om tvångsombändertagande*, intygade moderns advokat hur väl skickad modern var att ta hand om sin son. När den *nya utredaren* från socialtjänsten gjorde några hembesök, fann man ingen större anledning till oro och från daghemmet inkom lugnande rapporter, *dock* skrivna av moderns väninna, som arbetade där. Det blev ingen prövning i rätten och Anders fortsatte att bo hos modern.

Udda beteende i kontakten med vuxna och jämnåriga

Flera grannar noterade, att den unge pojken betedde sig underligt i kontakten såväl med vuxna som med jämnåriga och Anders tycktes ha svårt för att bli accepterad av dessa. Detta upprepades under skolår och tonår. Han blev mobbad och exkluderad, t.ex inom ett graffittigäng, som han sökt sig till. Han gick olika utbildningar, men avbröt dessa, försökte ta sig in i politiken via Framskrittpartiet, men fann inte heller där någon plats. Han

▶ Fortsättning nästa sida

gjorde en del framgångsrika affärer, bl a tjänade han mycket pengar på att färdigställa falska intyg om olika examina, som han sålde. Ekonomin blev efterhand allt sämre och han flyttade hem till modern 27 år gammal.

Han hamnade framför datorn och spelade World of Warcraft – ett ändlöst spel på nätet, där han raskt avancerade i hierarkin och blev till slut en av ledarna. Han började intressera sig för skrifter om islamiseringen och utvecklade extrema idéer genom olika kontakter på nätet och blev alltmer övertygad om hur rätt han hade i sin föreställning. Knights Templar var den organisation som via nätverk skulle leda inbördeskriget i Europa mot islam och han var dess Commander. Vilka som var förrädare kategoriserades och de skulle antingen deporteras eller avrättas. Han som var ledare skulle starta kriget, som sedan skulle fortplanta sig genom de olika celler, som han trodde hade bildats runt om i Europa.

Han började läsa in sig på kemi och hur bomber skulle tillverkas, hyrde en gård och satte igång med det mödosamma tillverkanget av bomber. Några timmar innan bomberna skulle detonera startade han sin dator, som skulle sprida hans budskap om kriget mot islam vidare och inspirera olika "sympasitörer" runt om i Europa. Ensam genomförde han bombattentatet mot regeringsbyggnaden i Oslo.

"Som en polis gick han med en pistol i handen..."

Strax innan detonationen noterade en man, som passerande förbi honom, hans egendomliga beteende. Som polis gick han med en pistol i handen till en bil. Iakttagelsen och bilnumret rapporterades till polisen. Bomben detonerade – lappen med bilnumret blev liggande på ett skrivbord. Anders Behring Breivik körde obehindrat förbi flera polisdistrikt till Utöya. Han var rädd för att bli uppmärksam. Vid framkomsten till Utöya blev några personer fundersamma, men han lyckades dупera dem med sin klädsel och sitt till synes säkra uppträdande. Den mest misstänksamme avrättades först och sedan sköt han utan tvekan så många människor han kunde. Han var ju "Kommendören av den norska

antikommunistiska motståndsrörelsen" och "Justiciar Knight Commander" och i denna självutnämnda position ansåg han sig ha helt rätt i sitt besinningslösa handlande.

Hans gärning skulle inspirera andra

Han hade laddat för dessa ögonblick under lång tid och var fullkomligt övertygad om, att han gjorde Norge och Europa en stor tjänst genom sina två attacker – attacker som han trodde skulle följas av flera andra runt om i Europa. När andra hade läst hans manifest, skulle de bli inspirerade av den förödelse och de avrättningar som han åstadkommit. Man kan som läsare bara vara tacksam över att *hans scen förblev privat*, men också skrämnd och

”han var fullkomligt övertygad om, att han gjorde Norge och Europa en stor tjänst

förfärad över vad en isolerad människa med total oförmåga att leva sig in i någon annan än sina egna inre övertygelser kan åstadkomma. Hur är det möjligt?

Boken fick mig att associera i historiska termer. Åtskilliga gånger har människor med extrema ideologier lyckats manipulera sig till politiska maktpositioner och blivit "stora ledare" som tillskansat sig betydligt "större scener" att agera på för att skapa en "bättre värld". Miljontals oskyldiga människor har avrättats efter att ha definierats som icke önskvärda på grund av ras, religion, politisk uppfattning eller förräderi grundade på ledarnas extrema och/eller perverterade uppfattningar. De flesta av dessa galna ledare har gått i graven med sina övertygelser. Nya tillkommer.

Är han en av oss?

Anders Behring Breivik önskade att rättegången skulle kunna inspirera "likasinnade" att fortsätta hans kamp mot islamiseringen. Två psykiatriska team utredde honom. Ett team ansåg honom vara psykotisk och otillräckelig och ett team, att han var emotionellt mycket störd men att han var tillräckelig, vilket gynnade hans egna idéer. Han hävdade t o m, att han var

oskyldig till de mord han hade begått. Han hade avrättat de han ansåg vara ett framtida hot mot Norge och Europa. Det blir viktigt att våga ställa frågan: Hur blev det möjligt att en sådan extrem ideologi kunde växa fram inom en ung begåvad, men känslomässigt djupt störd människa. Eftersom han fortfarande lever borde man inte nöja sig med att förklara honom som terrorist, utan försöka gå till botten med hur denna övertygelse har vuxit fram inom honom (min reflektion).

Min personliga åsikt är, att han kom att utveckla en desorganiserad anknytning till sin mamma. Han fick inte någon verklig möjlighet till att *utveckla andra anknytningsmönster*, trots att det fanns tecken på att det skulle ha varit möjligt. Han kom att bo kvar hos modern under uppväxten, gjorde olika försök att komma med i olika gemenskaper, men blev oftast både mobbad och till slut t o m exkluderad. Hans desorganiserade anknytningsmönster innebar, att han utvecklades mot en tilltagande isolering med kompensatoriska storhetsidéer grundade på räddningsfantasier, hämndlystnad, maktbegär och revanschlusta.

Seierstads bok är en utomordentlig beskrivning av detta skeende. Det är nedslående att konstatera, att rättsväsendet i Norge 1983 fäste större vikt vid moderns advokats omdöme än en ung psykologs allvarligt utförda undersökning, av vilken framgick att det förelåg *stor risk för allvarlig felutveckling*.

Jag tillåter mig, efter att ha läst Åsne Seierstads utmärkta genomgång av Anders Behring Breiviks livsutveckling, att föreslå den intresserade läsaren, att förutom att läsa hennes bok också ta del av en psykologisk analys av hans tidiga barndom med utgångspunkt från affektteori och anknytningsteori genom att läsa boken: Vad har du varit med om? – Om rädsla, utsatthet, skam och skamlöshet, författad av under-teknad och utgiven på Recito Förlag AB. Genom att gå in på vår hemsida kan du också läsa lite mer om boken och dess innehåll, läsa några recensioner via olika länkar. Recito Förlag AB, Bokus och Adlibris. Hemsidans adress: www.hedbergpsykoterapi.se

Bengt Hedberg, leg psykolog

Att vara på förbunds kongress 2013

Utan egen förtjänst eller värdighet hamnade jag på Psykologkongressen år 2013. För längesedan från mitten av 60-talet fram till början av 80-talet var jag mycket engagerad i Psykologförbundets verksamheter. Mitt fackliga engagemang var en skola i hur vi människor relaterar till varandra med glädje men också med sorg. Vi slet med frågor om hur vårt yrke skulle bli accepterat, om vårt behov av en utbildning som var inriktad på tillämpning, om att få en lön som motsvarade våra insatser och ansvar etc. Ibland var tiderna bitska och motsättningarna stora, därav min känsla av sorg, men oftast fanns en glädje i arbetet och en känsla av att det gick framåt.

Speciellt under åren kring studentrevolten blev det hela havet stormar på våra kongresser. Det var således med stor nyfikenhet jag reste till årets kongress. Hur var det i dag? Av en slump – skulle jag bevaka kongressen ur Seniorpsykologernas synvinkel. Vår ordförande, Brita Tiberg, hade till följd av olyckliga omständigheter fått förhinder att närvara och jag ombads att rycka in.

En fråga för oss bland många, som skulle behandlas, var begreppet yrkesföreningar. Alla föreningar i förbundet känner sig nämligen inte ”hemma” under begreppet yrkesförening. Det förordades istället att föreningarna skulle kallas intresseförening. Denna fråga hade tagits upp i den lagda propositionen om Psykologförbundets organisation. Men var ett namnbyte till intresseförening verkligen något som flertalet stod bakom?

Som vi vet nu blev namnbytet diskuterat på kongressen i samband med propositionen om ny organisation. Men organisationsförslaget återremiterades och frågan om namnbyte är således inte löst.

Ett par dagar före kongressen blev jag kallad att rycka in som kongressombud istället för att vara suppleant på grund av ett återbud. Det kändes ansvarsfullt – med denna nya position. Kongressombud var för mig en helt ny roll, eftersom jag tidigare sett verk-

Foto: Kjell Lundin

Förr kunde hela havet storma – nu fick jag se hur vår lilla organisation vuxit, blivit stor och respektabel.

samheten som förtroendevald. Förtroendevald under en uppbyggnadstid i förbundets historia, när förbundet var ungt och jag var rätt ung liksom de flesta och som sagt hela havet kunde storma.

Vad kom jag nu till? Jo – till en kongress med ett väl genomarbetat material, med ett prestigelöst, inlyssnande och konstruktivt kongresspresidium, sakliga kongressombud i varierande åldrar, förtroendevalda med pondus och stort kunnande och skickliga medarbetare, som slitit för att få allt att gå ihop.

Under mina första år i förbundet hade vi endast en egen anställd medarbetare och tidningen sköttes på deltid av en journalist tillsammans med ett förtroendevalt informationsutskott.

Nu fick jag se hur vår lilla organisation vuxit, blivit stor och respektabel. Med förenade ansträngningar har vi kämpat oss fram. Imponerad

for jag hem. Väl hemkommen såg jag en tidningsbox med gamla Psykologtidningar som kommit på sniskan. Ut föll en tidning från kongressen 2004, då vår nu avgående ordförande valdes. En rubrik löd ”En stormig kongress”. Det stod att läsa att efter nära fyra timmars debatt klubbades styrelsens verksamhetsberättelse!

Tydligt fanns ett stort missnöje bland delegaterna och ett bristande förtroende till varandra. Det verkade som man hamnat i förtvivlans träsk. Uppenbarligen har ett stort arbete gjorts av det valda presidiet tillsammans med övriga förtroendevalda och tjänstemän under de följande åren för att i dag kunna stå på fast mark redo att ta sig an nya utmaningar. Heder åt alla dem som under dessa år kämpat för vårt förbund och vår profession.

Ingrid Göransson

Sökes!

Fler manliga kollegor till vår föreningsverksamhet och våra möten. Vi behöver era erfarenheter och er medverkan.

SeniorPsykologerna

Rapporter från regionerna

Västra regionen

Arbetspsykologins utveckling och ställning under senare år.

Vid novembermötet i Göteborg fick vi seniorer i västra regionen en intressant genomgång av arbetspsykologins utveckling och ställning i Sverige under senare år.

Gunvor Bergquist, ledamot av specialistrådet informerade om svårigheter att få till stånd vettiga specialistutbildningar inom området arbetspsykologi, vilket försvårar spridningen av nya metoder inom området till psykologkåren.

En ny specialistutbildning i arbetspsykologi planeras. Utbildningen ska vara sammanhållen, och kommer att innehålla följande delmoment:

- Ledarskap, Metod
- Människan i arbetet
- Arbetets ramar och villkor
- Arbetsorganisation och ledarskap
- Gemensamt block.

Gunvor kopplade i sin genomgång samman förändringar i arbetslivet och samhället och hur de påverkat arbetspsykologins ställning. Ledarskap och ledarutveckling förändrades till ökad delaktighet. Psykologisk kunskap utnyttjades inom olika arbetsområden som grupp- och teamutveckling. Psykologer bjöds in som konsulter eller handledare till olika arbetsområden.

Man forskade kring hur människan påverkades av de olika förändringarna i samhället. Sjukskrivningar ökade.

Specialistordningen blev en spegling av vad som hände för övrigt i samhället.

Den första sammanhållna specialistutbildningen var en kurs i organisationspsykologi.

Större psykologkonsultfirmor började kräva denna utbildning av de anställda.

Specialistkurser anordnades inom ledarskapets psykologi, (vilket medfört att ökat antal chefer är psykologutbildade) rekrytering och urval yrkesval och val av rehabiliterings och anpassningsåtgärder.

Specialister skall behärska områdena konsultation, coaching och vägledning och ska kämpa för att varudeklarerat specialistbegreppet.

En specialist ska dessutom vara kompetent att fungera som mentor och handledare.

Arbetspsykologerna måste följa utvecklingen i samhället och även följa förändringarna inom företagen för att förstå hur människors hälsa påverkas.

Detta är viktiga funderingar för oss psykologer i vårt arbete med människor.

Psykologerna har sedan länge strävat efter allas rätt till arbete. Hur ser detta ut idag?

Gunvor betonade vikten av att psykologerna fortsättningsvis följer förändringar inom olika områden i arbetslivet och samtidigt ser betydelsen av att följa vad som sker i samhället.

Margareta Josefsson

Hela människan -

Västra regionens vårmöten inleddes den 29 januari med besök och föredrag av psykolog Åke Högberg. Vi fick en inblick i en terapeutisk resa med hjälp av symbolterapi. Till skillnad mot vanlig verbal terapi går symbolterapi på djupet och tar med hela människan. Efter att ha en etablerad kontakt med personen i terapi får han slappna av och visualisera. De bilder som kommer upp handlar om de viktigaste saker som personen behöver ta itu med. Drömmar under terapins gång är en bra startpunkt för den inre resan. Olika associationer kan innehålla värdefullt material. Åke berättade delar av en egen dröm. "En bokhandel skulle flytta till en ny lokal. Lokalen stod tom och förmedlade en känsla av tomhet". Bokhandels namn var Aniara och Åke associerade till Harry Martinssons rymdepos Aniara, rymdens tomhet, meningslöshet. En bearbetning av en skilsmässa, där Åke upplevt en stor ensamhet, kunde ske.

Drömmar är verksamma även om man inte förstår dem. Det blir mer läkning när man bearbetar. Man behöver inte ha insikt. Det viktiga är att man möter symbolen. Som terapeut ska man inte tolka. Då stelnar symbolen. Ett annat viktigt verktyg i symbolterapi är ritualer. I Kerala i Indien upplevde Åke på nära håll ritualens läkande kraft, när någon hade dött. Vid svåra trauma kan det hjälpa med en symbolisk ritual. När Åke bedriver symbolterapi känner han sig som Vergilius som ledsagar Dante genom Inferno.

Mentalisering

Vi får en del inblickar i symbolterapi med hjälten Jonas, en medelåders man. En bild från första året i terapi. Jonas som är fem år sitter i sandlådan med en blå plastspade. Han grävde och var arg, försökte banka ut sin ilska med spaden. När han såg upp mot den gula

- den kreativa ingången

Eugène Ferdinand Victor Delacroix, 1822. Wikipedia.

Konsten att kyssa sina grodor

Vikten av att möta sina symboler illustrerar Åke med sagan om prinsessan och grodan. I mötet mellan prinsessan och grodan säger grodan: ”Jag vill att du ska tycka om mig! Jag vill äta på din tallrik, dricka ur ditt glas och sova i din säng.” Prinsessan tycker i början att det är förfärligt men vänjer sig och till slut kysser hon grodan, som blir en prins. Den som kysser sina grodor kommer plötsligt i kontakt med det som legat under.

Det är viktigt att vara nära symbolen. Det kan ske på många sätt förutom vad som skildrats i Jonas resa t.ex. genom att måla sina bilder, dansa eller skriva sagor om bilderna.

Maria Ankarberg

När Åke bedriver symbolterapi känner han sig som Vergilius som ledsagar Dante genom Inferno.

balkongen såg han mamma med vampyrtänder. När Jonas är vuxen kan han mentalisera situationen och reparera det skadade och bygga nytt.

Hjältens resa

Under en session flyger plötsligt Jonas över en vulkan som var glödande och blir rädd. Måste det vara så våldsamt, frågar Jonas Ahriman (en gammal vis man från en tidigare dröm). Ahriman svarar: ”Du ska bli en hjälte”. Budskapet är: Jonas ska bli en hjälte och vägen dit går genom våldsamma krafter symboliserade av en vulkan.

I en annan session möter Jonas en vild varg. Åke föreslår att Jonas ska mata vargen. Vargen blir mindre farlig när han blivit matad. Andra djur som Jonas möter under sin symboliska resa är en gädda och en krokodil. Gäddan väcker mer primitiv vrede hos Jonas. Krokodilen fick han mata och även äta upp. Han ville också bränna krokodilen, vilket är arketypisk vrede mot häxan. Mot slutet av terapin ser Jonas en damm och en man och en kvinna som ligger med varandra. Vulkanen syns på avstånd, grönt på sidan, en vattenåder och en bäck.

Några intryck från psykologikongressen EPC 201

Oktobermötet i Östra hade besök av Wendela Lundh som deltog i den europeiska psykologikongressen i Stockholm, juli 2013. Här berättar hon om sina intryck.

Förra våren kom ett erbjudande från förbundet att som pensionär betala studentavgift istället för full avgift och delta i den europeiska psykologikongressen som gick av stapeln 9–12 juli 2013 i Stockholm. Jag anmälde mig eftersom jag bor i närheten, gillar kongresser och inte var bortrest på sommaren.

Att studera det flera kilo tunga programmet var en utmaning! Hur skulle man välja? Det fanns en lathund där de olika programpunkterna graderades i åtta klasser eller avdelningar efter betydelse och /eller innehåll.

1. Keynote addresses (Key) dvs. särskilt inbjudna talare som nått internationell berömmelse och akademiskt erkännande. De fick tala i femtio minuter. Grön färg.

2. En grupp som kallades State of the art också de särskilt inbjudna och erkända som experter inom sina områden. Taltid trettio min. Färg gul.

3. Invited lectures av välrenommerade psykologer som erbjöds tillfälle att ge sin syn på psykologi i praktiken. Tid femtio min. Grå färg.

4. Paneldebatter Orange färg. Ingen tidsanvisning.

5. Round table discussions. Deltagarna var valda på förhand eller under pågående kongress med syfte att stimulera mer informella diskussioner. Färg mörkblå.

6. Invited symposium (IS). Talmanen var inbjuden att organisera ett symposium utifrån sin expertis inom ett visst område för upp till fem deltagare. Färg lila. Nittio min.

7. Symposium. Antingen 4 presentatörer och en diskutant eller fem presentatörer. Båda typerna av symposier erbjöd auditoriet möjlighet till diskussion och deltagande Färg: rödgul.

8. Thematic Sessions (TS). Individuella muntliga föredrag om femton minuter inkl. tid för frågor. Färg grönbå.

9. Posters. Varje poster visades under en dag och åtminstone en författare skulle närvara vid coffe breaks.

Därutöver ingick en förteckning efter innehåll som t ex Kognition. Utvecklingspsykologi etc.

Trots denna överskådliga presentation var det svårt att välja och jag saknade abstracts. De fanns, men på nätet. Mitt val byggde därför till stor del på inbjudna föredragshållare med lockande titlar som t ex Beasts in the memory Zoo av Elisabeth Loftus, en amerikansk minnesexpert. Hennes poäng var att minnen inte bara förändras, utan vi kan också luras att tro att

vi själva upplevt sådant som vi hört berättas eller sett på bilder. Detta gav hon flera exempel på.

Ett annat intressant föredrag för oss litet äldre handlade om minnet och hölls av danskan Dorthie Berntsen. Hon poängterade betydelsen av spontanta flashbacks som kan bidra till bättre förståelse av post traumatiska symtom mm. En annan mycket sympatisk halvsvensk föreläsare var Emily Holmes, gästforskare i klinisk psykologi i Oxford. Hon fokuserade på betydelsen av mentala bilder (imagery), känslor och påträngande minnen i förhållande till ångest, depression och bipolär disorder.

Slutligen vill jag nämna ett par intressanta och spännande manliga svenska föreläsare. Daniel Västfjäll professor i Linköping som forskar på lukt och ljud mm. och Jonas Olofsson psykolog och forskare vid Sthlms universitet som också studerat luktsinnet, men i samband med tidig upptäckt av begynnande Alzheimer. Se även sid. 20.

Avslutningsvis var det en intressant upplevelse men jag saknade svenska kollegor. De få jag mötte kunde räknas på ena handens fingrar!

Wendela Lundh

Se även referatet från psykologikongressen på sid. 11.

Besök på sidenväveriet

Första mötet på nya året här i Stockholm, en sk kulturell aktivitet, innehöll både en tillbakablick från skräväsensens dagar och en fantastisk skildring av en ung mans otroliga bedrift att skapa ett företag före industrialismens genombrott i Sverige.

K A Almgren var mannen som införde sidenvävarnas motsvarighet till våra dagars hålkort och datavärld.

Industrispionage och smuggling ingick också i hans bedrift att överföra den franska kunskapen till vårt land.

Vi besökte K A Almgrens sidenväveri på Repslagargatan på Söder i Stockholm där det finns kvar i sin ursprungliga byggnad, men numera förvandlat

till ett museum. De ålderstigna vävstolarna kan fortfarande användas och det är möjligt att beställa handvävt siden för cirka 4000 kr metern.

En mycket skicklig och talför guide inledde med en noggrann skildring av konsten att väva siden och hur lång tid det tar att sätta upp en varp (14 dagar) och hur många tusen trådar som ingår. För en okunnig vävare som undertecknad svindlar siffrorna när det kommer till inslag och rapporter med mönster!

SIDENVÄVERI MUSEUM

Beskrivningen av hur man övergick till att ha små barn som satt högst upp på kanten av vävstolen och slängde ner de olika trådrullarna med olika färger till att använda den franska uppfinningen med hålkort var så tek-

Ny terapiform skapar nya "hjärnvägar"

Psykoterapi som behandlingsform är under ständig förändring. Nya och intressanta metoder dyker upp då och då och samlar entusiastiska utövare. En del nyheter är inte så nya utan är ofta begrepp som funnits sedan länge men som fått nya namn. Andra terapiformer bygger på kända teorier men byter fokus och förklaringsmodell. Har man som vi psykologseniorer varit med länge så är det inte mycket av det nya som är helt nytt. Men kan ändå vara nog så spännande.

Det blev vi i östra regionen varse på vårt februarimöte. Vi fick träffa Charlotte Lindahl, socionom och psykoterapeut, som presenterade sin terapimetod: Lifespan Integration Therapy. Metoden utvecklades i USA av Peggy Pace och är en metod för att länka tidigare upplevelser och tillstånd med det nuvarande.

De som söker denna terapiform har ofta varit med om traumatiska upplevelser eller händelser tidigare i livet som idag ger ångest och oro då man påminns om den. Terapeuten skapar en tidslinje från det som hände fram till i dag genom att fråga patienten om bra och dåliga minnen, vad patienten är bra på, vilka positiva tankar han/hon har om sig själv, vad som är dåligt, störande händelser m.m. Patienten får skatta hur starkt man påminns av minnet. Det terapeutiska är enligt

Foto: Birgit Lundin

Charlotte Lindahl presenterade sin terapimetod: Lifespan Integration Therapy.

Charlotte att återuppleva det svåra tillsammans med en lugn och trygg person, dvs terapeuten.

Då man skapar tidslinjen skriver terapeuten ner allt som kommer fram. Detta är arbetsmaterialet man återkommer till gång på gång tills händelsen förlorat sin laddning

och patienten kan tänka tillbaka på det som hänt utan att känna ångest eller oro.

Terapeuten frågar också efter kroppsliga upplevelser av oro. T.ex. "var sitter din oro i kroppen, peka!".

Oftast är det händelser i barndomen som människor söker hjälp för. Genom att återvända till dessa minnen och bilder från tidigare i livet och återuppleva detta i terapin kan terapeuten

förklara och hjälpa den vuxna patienten med tröst och förklara för barnjaget att det inte är farligt och att barnet inte ska behöva känna som han/hon gör. Att få det lilla barnet inom patienten att möta sitt vuxna jag, att växa. Målet är att integrera det som "fastnat" i det förflutna med det nuvarande. Man kan säga att man skapar nya "hjärnvägar" säger Charlotta. Detta för att befria patienten från de gamla känsloladdningarna.

Lifespan Integration Therapy är en ganska snabb metod enligt Charlotta. Ofta räcker det med fem besök på 1-2 timmar. Ibland tar det förstås längre tid. Eftersom fokus är på kroppsliga upplevelser av känslor passar metoden inte för personer som "stängt av" känslor i kroppen. Det finns inte mycket forskning kring metoden ännu men mycket klinisk erfarenhet. Metoden är bra mot ångest, panikreaktioner, PTSD, ätstörningar och depressioner.

Det blev en livlig diskussion med många frågor och inlägg från oss åhörare. Vill man veta mer om den här metoden så gå in på www.lifespanintegration.com

Birgit Lundin

Ps. Nästa nummer av tidskriften Modern Psykologi handlar om minnet. Kanske av intresse?

Foto: Sidenmuseet

Det är fortfarande möjligt att beställa handvävt siden. På museet säljs också den unika "Sidenväveriets tvättvål" för vattentvätt av textil, skinn, päls och annat.

nisk att den är svår att beskriva utan ingående illustrationer. Historien om hur den unge Almgren lärde sig tekniken i Frankrike under sken av att vara fransman och sedan smuggla den hemliga apparaturen i smådelar till Sverige och använda den i sin nystartade firma är som en riktig detektivhistoria. Han lyckades väl och utökade sin verksamhet under sidenvävandets storhetstid. Sönerna fortsatte och även nästa generation men sedan blev efterfrågan blev för liten och verksamheten lades ner.

Ordensband avslutade sidenvävandet i Sverige och släkten Almgren bildade till sist en stiftelse som driver museet och beställningsverksamheten.

Men man behöver mer förståelse och bidrag från Stockholms stad för att kunna fortsätta!

En pärla och en doldis bland museer som man önskar fler hittade till!

Efter denna intressanta visning fortsatte samvaron på närliggande kafé med både gott kaffe och hembakade bullar.

Brita Tiberg

Kommer hjärnan ihåg lukter?

Luktsinnet och vår förmåga att minnas lukter var temat för vårt marsmöte i östra regionen. Jonas Olofsson, docent vid psykologiska institutionen, Stockholms univ., berättade om sin forskning under rubriken "Doftsinnets och den åldrande hjärnan". En rubrik som kändes väldigt aktuell för oss seniorer! Jonas medförde en liten "medarbetare", en bedårande tre månader gammal dvärgpudelpuppa "Nelson" vilken genast vann allas hjärtan och inte på minsta sätt störde föreläsningen som var både spännande och intressant.

Jonas gick psykologutbildningen i Umeå, blev forskningsassistent i ett projekt som handlade om gravida och hur luktsinnet påverkas av graviditet. Några resultat från det projektet visar att gravida har en koncentration på lukter, reagerar kraftigare än andra och kan bli illamående av olika lukter. Man tror att den skärpa luktförmågan då utgör ett slags varningssystem för den gravida kvinnan. Att vi alla är känsliga för dofter som är kopplade till vår överlevnad visar att det ämne vi är allra mest känsliga för är ethylmecap-tan som finns i t.ex. hushållsgas.

Luktsinnet är ett primitivt system

Jonas kom sedan att fortsätta luktforskningen, nu med inriktning mot åldrande. Lukter är luftburna kemiska molekyler som färdas i luften till våra näsor. Luktslemhinnans nervtrådar reagerar på molekyler och signalerar in till hjärnan. Jonas menar att människan är det däggdjur som är näst bäst av alla på att identifiera dofter. Bara hundar är bättre än vi på att känna igen dofter. En ny rapport visar att vi teoretiskt kan uppfatta en miljard olika dofter. Vi föds med ett fullt utvecklat luktsinne och vi kan skärpa detta sinne genom inlärning och träning i att känna igen olika dofter. Luktsinnet är ett primitivt system och spädbarn navigerar med hjälp av luktsinnet eftersom den visuella förmågan då ej är fullt utvecklad. Lukt kommer "före" smak. Då vi säger att något smakar på ett visst sätt är det vår näsa som redan har identifierat det vi tagit i munnen. Smaken känner vi något senare "på riktigt" via smaklöckarna. Vid förkyl-

ning t.ex., om man är täppt i näsan, "smakar" inte maten något. Hjärnan blandar ihop lukter och smaker.

Förlust av luktsinnet

Den forskning Jonas nu sysslar med handlar bl.a. om att upptäcka tidigt demens, t.ex. Alzheimersymtom med hjälp av försämring av luktsinnet. Alzheimerpatienter har oftast mycket dåligt luktsinne och enligt ett projekt fanns det en koppling mellan hur svår Alzheimer man hade och hur dåligt luktsinnet var. Förlust av luktsinnet upptäcks ofta då personer tycker att maten inte smakar något längre. För två procent av befolkningen finns en faktor som kan predicera kopplingen mellan Alzheimer och dåligt luktsinne. Forskning visar att har man hög Alzheimerrisk och dåligt luktsinne förlorar man minnet mycket tidigare än de som endast hade hög risk för Alzheimer. Alzheimerpatologin finns i liten grad hos alla men utvecklas bara hos några.

Förändring av kognitiv förmåga över tid.

Det är stor variation vad gäller kognitiv förmåga bland äldre. För att kunna göra en säkrare bedömning vad gäller försämring av minne, koppling till förlust av luktsinnet och Alzheimerpatologi försöker man nu följa personer över tid för att få en bättre uppfattning om hur minnet var från början och hur det förändrats för varje individ. Man har t.ex. tittat på förmågan att

Foto: Birgit Lundin

Jonas med sin medarbetare "Nelson", med troligtvis gott luktsinne.

koda in ny information. Bara ca arton procent var ej påverkade av åldrande. Olika faktorer kan vara ett skydd. Att vara högt utbildad och vara kvinna, att ha ett rikt socialt nätverk, fysisk aktivitet och leva med en partner är bra medan arbetslöshet och att ha Alzheimer i släkten är riskfaktorer.

Luktmemory för träning

Det Jonas för närvarande jobbar på är att utveckla ett luktmemoryspel som ska kunna träna luktsinnet. En hypotes är att luksträning skulle kunna vara ett stöd för den åldrande hjärnan.

Snart behöver man på hans institution försökspersoner till denna forskning och vi alla erbjöd oss att ställa upp.

Birgit Lundin

Foto: Birgit Lundin

Här står vår mångåriga medlem i östra, Barbro Goldinger, i konferenslokalens kök och förbereder vår eftermiddagsbuffé.

Studiebesök på habiliteringen

28 januari. Habiliteringen i Uppsala får flitiga studiebesök, och vi fick nästan ställa oss på kö för att det skulle bli av. Men väl där välkomnades vi av psykologerna Sofia Irnell, Kerstin Andersson och My Säfström, som berättade engagerat om verksamheten.

Från årsskiftet ingår habiliteringen (det som förr kallades "omsorgen") för barn och vuxna i en ny organisation, Hälsa och habilitering, vilken är en avsevärt större organisation än tidigare. Eftersom det är en landstingsverksamhet, omfattar den hela Uppsala län, med inte mindre än cirka 35 psykologer. Vårt studiebesök ägde rum i habiliteringens lokaler i gamla Kungsgårdens sjukhus, som bara det med sina byggnader berättade historien från en gammal "dispensär" via terminalvård, till välfungerande och charmiga lokaler för barn och andra med särskilda behov.

Som tidigare ingår, förutom psykolog, ett flertal yrkeskategorier i habiliteringsverksamheten, t.ex. sjukgymnast, logoped, specialpedagog, läkare och sjuksköterska. För att värna om redan välfungerande arbets- och samarbetsformer skyndar man långsamt i den nya organisationen. Habiliteringen ger insatser till barn och vuxna med utvecklingsstörning, autism, Aspergers syndrom, flerfunktionshinder, förvärvad hjärnskada, adhd samt rörelsehinder på grund av cp, ryggmärgsbräck och vissa muskelsjukdomar. Nytt för verksamheten är att man nu bildat gemensamma enheter för barn och vuxna, och det innebär nya arbets- och samarbetsformer för personalen. Tidigare hade man överlämnandekonferenser, när en brukare uppnått 18 års ålder. Nu finns brukaren kvar i samma team även efter den åldern. Brukaren kan ha kontakt med flera team-medlemmar under vissa perioder. Under vissa perioder kanske man gör ett uppehåll, och andra gånger är det frågan om ett livslångt stöd.

När det gäller barn och unga kontaktar föräldrar barnhälsovården eller skolans elevvård för hjälp med ansökan om stöd hos habiliteringen. Vuxna får kontakt genom att läkare på sjukhus, vårdcentral eller psykia-

trisk mottagning skriver remiss. Habiliteringens alla psykologer fördelar sig över verksamhet i Uppsala, Bålsta, Enköping, Tierp och Östhammar. Gemensamma yrkesträffar underlättar kontakt mellan psykologerna, och yrkessamordnare ansvarar för information och utvecklingsarbete.

Psykologens uppgifter är att förmedla kunskap om funktionsnedsättningen och dess konsekvenser samt ge redskap för att hantera olika livssituationer för såväl brukare som nätverk. Psykologen har många arbetsuppgifter: utreder, behandlar, utbildar och ger handledning till brukaren, till familj, nätverk och personal.

Habiliteringen vill förmedla sina tjänster inom en trygg ram för barn, vuxna och anhöriga. Lokalerna har därför utrustats med inbjudande material för lek, upptäckter och sinnesstimulering i korridorer och övriga rum, där brukarna i egen takt och efter egna intressen kan utforska miljön. All denna givande och intressanta information fick vi under det att vi undfångades med kaffe och gott bröd därtill.

Som avslutning på denna givande eftermiddag besökte vi Infoteket, som ligger i anslutning till habiliteringen. Infoteket är ett kunskapscentrum inom Landstinget i Uppsala. Här finns information om olika funktionsnedsättningar, och personal kan ge svar på frågor om dessa och ge vägledning för vidare kunskapsökande. Infoteket är också ett utbildningscenter med ett brett kursutbud för brukare, anhöriga, personal och andra intresserade. Infoteksansvarig, som är psykolog, berättade engagerat om verksamheten, den växande efterfrågan på kunskap och Infotekets ökande betydelse som mötesplats.

Tack Sofia, Kerstin och My för en givande och intressant eftermiddag!

Agneta Pewe

Årsmöte

Den 3 mars – Årsmöte, föreläsningar och eftersittning med Alumniföreningen vid Institutionen för psykologi, Uppsala universitet

Psykologialumnerna, som är en del av Uppsala universitets alumninätverk, hade bjudit in Seniorpsykologerna att delta i sitt årsmöte. Syftet med alumniverksamheten är att bidra till att tidigare studenter vid universitetet kan behålla kontakten med sin gamla institution och institutionen i sin tur få återkoppling från tidigare studenter ute i yrkeslivet. Många av seniorpsykologerna är medlemmar i detta nätverk.

Efter årsmötesförhandlingarna höll två forskare vid Psykologiska institutionen uppskattade föredrag om sin forskning: Mats Fredriksson om minne och kognition och Benjamin Kenwood om barnaltruism. Därefter blev det mingel kring smörgåstårta och goda drycker.

Margareta Sanner

Psykologidagen i Uppsala

Den 22 mars – I år var det femte gången som studenterna vid Institutionen för psykologi arrangerade denna konferensdag. Den är till för studenternas möte med företrädare för näringslivet, blivande arbetsgivare, yrkesverksamma psykologer och andra som kan ge kopplingen mellan studierna och kommande jobb. Dagen blir mer och mer professionell, den har egen hemsida www.psykologidagen.com, drar fler och fler intressenter, och denna gång var det cirka 300 deltagare.

Psykologidagen erbjöd föreläsningar och möten vid montrar och konferensbord. En speciell programpunkt var att få "speeddejta" en psykolog. Under en kvart kunde studenter som just påbörjat sina studier få möta en yrkeserfaren psykolog (varför inte en seniorpsykolog?!) och ställa alla upptänkliga frågor, och sedan byta till ytterligare ett

Fortsättning nästa sida

Rapport från regionerna/Norra

par psykologer. Ömsesidigt givande, det var självklart. Och den som hade ork, hade anmält sig till en brakfest på kvällen!

Från seniorpsykologerna blev vi en handfull som stod vid vår monter och svarade på frågor och kunde upprätthålla intresset ur en mängd synvinklar: vilken del av psykologin hade vi nu hållit på med, vilka konflikter hade vi haft mellan yrkesliv och privatliv, fanns det möjlighet till praktik inom vårt arbetsfält, vilka studier hade det

varit för litet – eller för mycket – av, när man summerade ett yrkesliv, vad borde man läsa och vad kunde man bli? Skylten vid vår monter väckte viss munterhet men fungerade som dragplåster:

”Vill du träffa en riktigt gammal psykolog? Med skinn på näsan och ärr i själen?!”

Stanna då till hos SENIORPSYKOLOGERNA!

(En yrkesförening inom Sveriges Psykologförbund)”

Psykologidagen utgör en stimulerande mötesplats som lockar till efterföljd och kanske redan finns på andra studieorter.

Hans Åberg

Programkommittén har utgjorts av Inga Hedberg Sowa, Hans-Olof Lisper, Anita Olsson, Margareta Sanner och Hans Åberg.

Rapport från regionerna/Södra

Generationsmöte och bortträngning

För södra regionen har verksamhetsåret börjat lite annorlunda. För ett drygt ett år sedan frågade vi i programgruppen en deltagargrupp om önskemål om programinnehåll för kommande verksamhetsår. Vi fick många förslag, och kommer att genomföra flera av dem senare, men de två, som vi avskilda skäl kom att starta med, är ett önskemål om ett ”generationsmöte”, och ett annat om att lite avvika från det traditionella med ett föredrag och sedan en frågestund. Man ville att alla skulle vara med hela tiden t ex i ett diskussionsmöte.

Vårens första möte var med studerandeföreningen för psykologstudenter vid Lunds universitet, ”Lundapsykologerna”. Studenterna, som är effektiva och målinriktade, tyckte inte att ett allmänt prat var motiverande att delta i, utan önskade ett uttalat tema för

mötet och vi kom överens om att tala om mentoring. Mötet blev bra, många synpunkter på ämnet ventilerades, bl a skillnader mellan handledning, coaching, mentoring och kollegialt samarbete var på tapeten. Vissa av seniorerna kunde tänka sig att engagera sig som mentorer, andra inte. Mötet var ganska glest besökt, men vi har skapat en mötesplats mellan generationer, och studenterna är intresserade av fortsatt samverkan med oss.

Vårens andra möte hade vi givit rubriken: Bortträngning, ”falska minnen”, psykologrollen i brottsutredningar och psykoterapi.

En av utgångspunkterna var Dan Josefssons bok om Thomas Quickfallet, men också vad vi som psykologer vet, eller tror oss veta eller ha erfarenhet om som t ex bortträngning, försvarsmekanismer, symtom på, fal-

ska minnen etc, om de finns, Finns bortträngning eller ej? Psykologrollen vid brottsutredningar och terapier: konsult, terapipatient, handledning, utbildning, vänskapsförhållande.

Vi var ett femtontal medlemmar, som efter Anna Chylickis och Bertil Nordbecks inledning kom igång i en mycket livaktig diskussion, inte enbart om ovanstående temata, utan också kring grupp- och organisationsrelaterade frågeställningar, psykiatrins medicinanvändning, journalistisk etik, medias makt och annat.

Diskussionen var livlig och engagerande, alla hade synpunkter och mötet avslutades inte på grund av brist på argument utan på att vår tid för mötet runnit ut.

Anders Hallborg

Du har väl läst vårt bifogade program om studiedag och årsmöte i Göteborg den 9 maj? Välkommen!

Västra

Program Våren 2014

Onsdag 21 maj
kl. 14.00

Besök på Konstepidemin (f. d. BUP kliniken)
Gerty Fredriksson och andra berättar minnen från BUP. Berit Jonsvik och Maria Olofsson kommer att visa runt och berätta om konstepidemin idag. Konstepidemin är skyltat från Linnéplatsen.

Välkomna!

Programkommittén:

Allan Bergman

Anita Berntsson

Ulla Davidsson

Gerty Fredriksson

Åke Högberg

Torbjörn Stockfelt

tel: 031-46 51 08

tel: 031-16 49 57

tel: 031-26 30 53

davidssonulla@gmail.com

tel: 042-20 17 21

gerty.fredriksson@comhem.se

tel: 0708-69 99 78

hogbergake@gmail.com

tel: 031-711 80 55

torbjorn.stockfelt@telia.com

Norra

Program Våren 2014

Torsdag 15 maj
kl. 15.00

Musikalisk och litterär salong i hemmiljö. Vårdar: Alf Gabrielsson och Hans Åberg

Torsdag 22 maj
kl. 14.00

Guidat studiebesök på Medicinhistoriska museet (jämt Psykiatrihistoriska) på Ulleråker. Genomförs tillsammans med Östra regionen (Sthlm med omnejd). Gemensam lunch före. Föranmälan görs till lunch och/eller studiebesök.

Tisdag 3 juni
kl. 10-16

Kombinerad seglings- och vandringstur i Mälarpotten och dess omgivningar

För alla tillfällen, information och föranmälan till Hans Åberg, hans@hansaberg.se tel. 073-183 0365

Programkommittén:

Inga Hedberg-Sowa

Hans-Olof Lisper

Anita Olsson

Margareta Sanner

Hans Åberg

Östra

Program Våren 2014

Torsdag 24 april
kl. 16.45

Konsten att rädda liv: om att förebygga självmord. Ullakarín Nyberg, cancerläkare, psykiater och forskare föreläser

Torsdag 22 maj
Avresa från Stockholm C.
kl. 11.11

Utflykt till Uppsala och Medicinhistoriska museet
Vi gör ett gemensamt studiebesök med Uppsalaseniörerna på Medicinhistoriska museet inkl. Psykiatrihistoriska museet på Ulleråker. Lunch i Uppsala kl.12 museibesök c:a 14.00 med guidning. Besök gärna www.medicinhistoriskamuseet.u.u.se Anmälan till Agneta Z-M senast 19 maj se nedan eller Hans Åberg hans@hansaberg.se

Vi träffas om inte annat anges i Psykologförbundets lokaler, Vasagatan 48. Kolla gärna programmen i Psykologtidningen för ev. ändringar!

Varmt välkomna!

Östra regionens programkommitté

Ulla Bonnevier

tel: 08-39 38 75

Birgit Lundin

tel: 08-731 98 72

Brita Tiberg

tel: 08-754 48 69

Ulla-Britt Selander

tel: 08-642 58 34

Agneta Zotterman-Molin

tel: 08-753 04 38

E- post: agnetaz@hotmail.com

Södra

Program Våren 2014

Torsdag 10 april
kl. 15.30 – 17.00

Föräldrar – Förskola. Historiska ambitioner och nutida dilemman

Prof. Ingegerd Broman-Tallberg. Plats: Rum P 206, Institutionen för psykologi, Lund.

Torsdag 22 maj
kl. 11.00 – ca 15.00

Vårutflykt till Sofiero slott och park
Vi samlas vid ingången till slottsparken kl. 11.00 för att njuta av Rhododendron-blomningen och en gemensam lunch.

Mycket välkommen!

Programkommitté:

Elisabeth Almroth

tel. 075-555 68 33

Anders Hallborg

tel. 0736-166 054

Anna Lindström Chylicki

tel. 046-14 96 68

Bertil Nordbeck

tel. 044-24 18 44

Medlemsregister – förändringar fram till 24 mars 2014

Nya medlemmar

Noomi Parnegård	Strängnäs	Eva Röder	Värnamo	Ing-Britt Jallinder-Haglid	Hovås
Lotti Rosenkvist	Dalby	Eva Sjösvärd	Visby	Christer Telleus	Göteborg
Vibeke Marsling	Härnösand	Gunnel Eriksson	Östersund	Anna Holmberg Ålund	Norrköping
Sverker Belin	Borlänge	Eva-Maria Lindström	Uppsala	Marie-Louise Söderström	Stockholm
Ann-Margret Nordenberg	Halmstad	Marina Skalin-Högberg	Vikingstad	Bertil Gyllensten	Simrishamn
Gunvor Stenlund	Lund	Kristina Israelsson	Uppsala	Gunhild Sünger	Västerås
Margareta Degerman	Nacka	Elisabeth Magnusson	Stockholm	Kerstin Haraldsdotter	Färentuna
Susanne Fejne	Hjärup	Tullie Sewerin	Malmö	Gunilla Nirman	Skarpnäck
Karin Sidén	Halmstad	Olof Öhrner	Umeå	Helena Lefterow	Hägersten
Monica Ryd Carlqvist	Stockholm	Agneta Bergsten-Brucefors	Enskede	Elsa Grahn	Uppsala
Per Erik Johansson	Karlskoga	Bodil Wennberg	Stockholm	Kristin Hintze	Helsingborg
Josef Frischer	Mölnadal	Ingmarie Gustafsson	UpplandsVäsby	Elisabeth Hagesund	Linköping
S.Christina Danielsson		Maria Holmqvist	Lund	Anita Barkå	Sundsvall
c/o J-O Danielsson	Bandhagen	Gunnar Carlberg	Stockholm	Gunilla Hellberg Edström	Knivsta
Gunilla Eriksson	Uppsala	Britt Marie Ullhammar	Stockholm	Maj Thorsell	Upplands Väsby
Anna Romdahl	Täby	Gunvor Ljung-Elthammar	Löderup		
		Kerstin Knapp	Stockholm		

Vi startar Seniortelefon

Nu startar Seniortelefonen, en telefonservice för dig som snart går i pension eller som redan lämnat yrkeslivet och har funderingar på vad den nya tillvaron innebär. Här svarar de erfarna psykologerna Brita Tiberg och Ulla-Britt Selander.

Vi Seniorpsykologer vill på det här sättet vara en viss resurs för tankeutbyte kring frågor som handlar om att lämna arbetslivet och blir pensionär.

Telefontid är tisdagar kl. 13–14 med start den 18 mars 2014.

Ring Psykologförbundets växel: 08-567 06 400 och be att få bli kopplad till Seniortelefonen.

Välkommen!

Seniorpsykologerna Sveriges Psykologförbund

Brita Tiberg, ordförande, Solängsvägen 45,
192 54 Sollentuna, 08-754 48 69, mobil 070-739 85 95.
E-post: brita.tiberg@telia.com

Ulla-Britt Selander, vice ordf. Vintertullstorget 44,
116 43 Stockholm, 08-642 58 34, mobil 073-600 15 67.
E-post: ulla-britt.selander@comhem.se

Gerty Fredriksson, sekreterare, Badhusgatan 6,
252 21 Helsingborg, 042-20 17 21.
E-post: gerty.fredriksson@comhem.se

Hans-Olof Lisper, kassör, S:t Olofsgatan 50 B,
753 30 Uppsala, 018-60 20 64.
E-post: hans-olof.lisper@psyk.uu.se
Seniorpsykologernas Plusgiro 434 01 51-2

Agneta Zotterman-Molin, Mörbydalen 16, 6 tr,
182 52 Danderyd, 08-753 04 38, 0248-404 33 F,
mobil 070 - 658 52 48. E-post: agnetaz@hotmail.com

Anders Hallborg, Hantverksgatan 42, 227 36 Lund,
mobil 0736-166054, E-post: anders.hallborg@swipnet.se

Ann-Marie Frisendahl, Zakrisvägen 4, 913 35 Holmsund,
090-23 456. E-post: frisendahl@telia.com

Redaktör SeniorPsykologen: **Birgit Lundin**, Lejonvägen 29,
181 32 Lidingö, 08-731 98 72, mobil 070-497 57 17.
E-post: bi.lundin@telia.com